

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 22-322 do 22-326 / Uprava: Ljubljana, Copova ulica 59-III, telefon 22-575 in 22-424 / Oglasiški oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-1-3 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalca

ODMEVI NA GOVOR
MARŠALA TITA na Okroglici

Beograd, 7. sept. (Tanjug). Vsi atenski časopisi so na vidnih mestih priobčili obširne izvlečke iz govora maršala Tita na Okroglici ter navajajo v naslovnih jugoslovansko zahtevo za internacionalizacijo Trsta in za priključitev slovenskega zaledja k Jugoslaviji. V večini napisov opozarjajo na tisti del govora, v katerem je maršal Tito izrazil, da Italija nima pravice do tega ozemlja, ker so dali jugoslovanski narodi velike žrtve zanj. Priobčili so tudi jugoslovansko zahtevo o internacionalizaciji Trsta in besede maršala Tita, da bi morala Italija končno razumeti, da ima opraviti z novo, ne pa z versajsko Jugoslavijo. Navajajo tudi maršalove besede, da izkorišča Italija orožje, ki ga dobiva od zaveznikov, za vojaške demonstracije proti svojemu vzhodnemu sosedu. Skoraj vsi časopisi navajajo misli maršala Tita o tem, da Jugoslavija ne bo prepustila cone A, cone B pa ji ni treba priključiti, ker je že tam.

Vsi današnji turški časopisi so priobčili na prvih straneh in na vidnih mestih obširne izvlečke iz večerajšnjega govora maršala Tita na Okroglici. Večina časopisov je priobčila tudi fotografije maršala Tita. »Džumhuriyet« poudarja v naslovu, da je maršal Tito dejal, da Trst ne bo izročeno Italiji. Neodvisni »Vatana« piše v naslovu, da je maršal Tito odločen odgovor Italiji. Opozicijski list »Dunja« navaja v naslovu besede maršala Tita: »Trst mora biti svobodno pristanišče, njegovo zaledje pa jugoslovansko. S podobnimi naslovi so priobčili izvlečke iz govora maršala Tita tudi ostali turški časopisi.

Pariški časopisi so prav tako priobčili zelo obširna poročila o govoru, ki ga je imel maršal Tito na Okroglici. Zlasti omenjajo predlog za internacionalizacijo Trsta. »Figaro« prinaša vest agencije Reuter o govoru predsednika Tita ter navaja zlasti tisti del govora, v katerem omenja predlog za rešitev tržaškega vprašanja.

»Aurora« objavlja poročilo agencije »United Press« s proslave na Okroglici, ki poroča, da je množica udeležencev navdušeno pozdravila govor predsednika Tita. Ko je govoril o Trstu, ozračje na proslavi je bilo miroljubno in poslušalci so pozorno spremljali maršalove besede.

Pariški »Combat« priobčuje nove predloge maršala Tita za rešitev tržaškega vprašanja ter njegovo izjavo, da so italijanski vojaški ukrepi na meji agresivno dejanje in da trojna deklaracija v nobenem primeru ne more biti podlaga za pogajanja glede Trsta.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Beograd, 7. sept. Jugopress je izjavil, da se bodo pričeli 10. t. m. v Beogradu jugoslovansko-avstrijska pogajanja o trgovinski izmenjavi. Na teh pogajanjih bodo določili nove kontingente seznama blagovne izmenjave za naslednje gospodarsko leto in proučili razne druge probleme trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja med obema državama. Jugoslovansko delegacijo bo vodil načelnik gospodarskega oddelka državnega sekretariata za zunanje zadeve Ivan Barbalic. Na čelu avstrijske delegacije bo legacijski svetnik Tarbowsky.

Atenski tisk opozarja na razliko med staro in novo Jugoslavijo, pariški in zahodnonemški listi pa poudarjajo, da trojna deklaracija ne more biti podlaga za pogajanja o Trstu — Izjava predstavnika britanskega zunanjega ministrstva na tiskovni konferenci

Tudi »Franc Tireur«, »Parisien Libere« in »Populaire« so priobčili daljše izvlečke iz govora maršala Tita na Okroglici.

Bonn, 7. sept. (Tanjug). Današnji najvažnejši nemški časopisi so priobčili izvlečke iz govora predsednika republike maršala Tita na Okroglici na naslovnih straneh kot najvažnejšo vest. Neodvisni list »Die Welt« piše, da je maršal Tito pripravljen na kompromis v tržaškem vprašanju, in navaja njegove besede o miroljubnem namenu Jugoslavije in izjavo, da Jugoslavija nikoli ne bo dovolila Italiji priključitev cone A.

Liberalni časopis »Frankfurter Allgemeine Zeitung« omenja zahtevo maršala Tita po priključitvi tržaškega zaledja Jugoslaviji ter njegove besede, da Italija nima pravice do slovenskega dela STO. Ta časopis navaja tudi besede maršala Tita, da se bo Jugoslavija dvignila kakor en človek, če bi Italija skušala odtrgati tudi najmanjši del jugoslovanskega ozemlja.

Tudi časopis »Die Neue Zeitung« je priobčil na naslovnih straneh čez dva stolpca vest o maršalovem govoru z naslovom »Tito se zavzema za internacionalizacijo Trsta«. Omenja besede maršala, da trojna deklaracija iz leta 1948 ne more biti podlaga za razgovore in da bo treba izvesti revizijo mirovne pogodbe z Italijo. V obsežnem izvlečku iz maršalovega govora navaja časopis njegove besede, da so italijanske vojaške priprave demonstracija in da Jugoslavija nima razčistiti nikakih računov z italijanskim narodom, pač pa le z italijanskimi iredentisti in imperialisti.

Tudi zahodnonemška časopisna agencija DPA je objavila obširne izvlečke iz govora maršala Tita.

London, 7. sept. (Tanjug). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je izjavil danes, da naj bi govor maršala Tita prispeval k popustitvi napetosti med Jugoslavijo in Italijo. Na redni tiskovni konferenci je pripomnil, da britansko ministrstvo za zunanje zadeve še nima polnega besedila govora, in dejal, da je govor razdeljen v dva dela: prvi se nanaša na napetost med italijansko-jugoslovanskimi odnosi, drugi pa vsebuje poročilo za rešitev spora za STO.

Ko je omenil, da daje izjavo o prvem delu govora, je zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve prebral naslednje uradno sporočilo:

»Kar zadeva neposredni položaj, je iz sprejetih poročil jasno, da je maršal Tito izjavil, da ne namerava niti priključiti cone B niti uporabiti silo v podporo svojih zahtev glede cone A. Po mnenju vlade Velike Britanije naj bi to pojasnilo omogočilo zmanjšanje napetosti na italijansko-jugoslovanski meji, kar je prvenstvenega pomena.

Pređen je prebral to sporočilo, je zastopnik britanskega zunanjega ministrstva izjavil, da je ta komentar začasen in da čakajo na polno besedilo govora maršala Tita.

Beograd, 7. sept. Pod predsedstvom podpredsednika Moše Pijade je bila danes dopolne seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri so potrdili zakonske predloge, ki jih je svojevčasno poslala izvršni svet Ljudski skupščini kot nujne, da bi o njih razpravljala v zakonodajnih odborih. To so zakonski predlogi o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljud-

skih poslancev, o spremembi 29. čl. ustavnega zakona, o kazenskem postopku, o zastarelosti terjatev in o spremembi in dopolnitvah splošnega zakona o ljudskih odborih.

Na isti seji je Zvezni izvršni svet odobril tudi več uredb in odlokov.

Zvezni izvršni svet je nadalje sklenil odložiti predlog splošnega zakona o univerzah, da bi nekatere stvari še poprej načelno obravnavali, predno bo zakonski načrt predložen Ljudski skupščini.

Zvezni izvršni svet je sprejel nato še nekaj uredb in odlokov. S posebno uredbo je zvezni izvršni svet registriral nad 800 zveznih predpisov, ki so danes v veljavi. S tem bo razčiščen vprašanje, kateri predpisi, ki so bili izdani od leta 1945 dalje pa vse do danes, so prenehali veljati in kateri so še v veljavi. Z prečištili predpise, ki se nanašajo na gospodarstvo.

Kakor poudarjajo, pomenita ti dve uredbi začetek vsklajevanja sedanjih predpisov z novim ustavnim redom. Razen tega je dobil sekretariat za zakonodajo in organizacijo zvez-

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj v razgovoru z državnim podsekretarjem za zunanje zadeve dr. Alešem Beberjem na Okroglici.

Važni sklepi zveznega izvršnega sveta

Beograd, 7. sept. Pod predsedstvom podpredsednika Moše Pijade je bila danes dopolne seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri so potrdili zakonske predloge, ki jih je svojevčasno poslala izvršni svet Ljudski skupščini kot nujne, da bi o njih razpravljala v zakonodajnih odborih. To so zakonski predlogi o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljud-

skih poslancev, o spremembi 29. čl. ustavnega zakona, o kazenskem postopku, o zastarelosti terjatev in o spremembi in dopolnitvah splošnega zakona o ljudskih odborih.

Na isti seji je Zvezni izvršni svet odobril tudi več uredb in odlokov.

Zvezni izvršni svet je nadalje sklenil odložiti predlog splošnega zakona o univerzah, da bi nekatere stvari še poprej načelno obravnavali, predno bo zakonski načrt predložen Ljudski skupščini.

Zvezni izvršni svet je sprejel nato še nekaj uredb in odlokov. S posebno uredbo je zvezni izvršni svet registriral nad 800 zveznih predpisov, ki so danes v veljavi. S tem bo razčiščen vprašanje, kateri predpisi, ki so bili izdani od leta 1945 dalje pa vse do danes, so prenehali veljati in kateri so še v veljavi. Z prečištili predpise, ki se nanašajo na gospodarstvo.

Kakor poudarjajo, pomenita ti dve uredbi začetek vsklajevanja sedanjih predpisov z novim ustavnim redom. Razen tega je dobil sekretariat za zakonodajo in organizacijo zvez-

izdelan bo register zveznih predpisov in izvršena vskladitev z novim ustavnim redom — Sprememba predpisov o prekrških — Volitve skupščin zavodov za socialno zavarovanje — Ustanovitev disciplinskega in višjega disciplinskega sodišča — Ratifikacija mednarodnih pogodb in sporazumov

nega izvršnega sveta nalog, naj izdela register zveznih predpisov, ki so alj še bodo izšli do 31. decembra 1953. Na ta način bodo državni organi in ustanove dobile pregled, kateri predpisi so še v veljavi in kateri so že prenehali veljati.

Zvezni izvršni svet je na današnji seji s posebno uredbo sprejel tudi določene spremembe v predpisih o prekrških. S temi spremembami so poostrele sankcije za nekatere prekrške. Tako nova uredba določa, da lahko izrečejo pristojni organi za upravno kazenski postopek poleg kazni tudi zaščitni ukrep odvzema predmetov, ki so se jih kršitelji poslužili pri svojem kaznivem dejanju. Poleg tega določa uredba nova dejanja, ki se doslej niso smatrala za prekrške, ki pa pomenijo

kršitev družbene discipline in ki se pogosto dogajajo. V tem pogledu je zlasti važna sprememba določb, ki se nanašajo na zdravstveno nadzorstvo nad živilji. Zaradi nekaterih nejasnosti v tej uredbi pristojni organi najpogostejših primerov ponarejanja živil niso mogli kaznovati kot prekršek, ker so manjkale izrecne takne določbe, ki inkriminirajo takna dejanja. Sem spada tudi prilivanje vode v mleko, mešanje sira v maslo, krompirja v moko itd. Z novimi predpisi je ta pomankljivost odstranjena in uredba izrecno navaja take in podobne primere. Uredba uvaja tudi kaznovanje pravnih oseb za primere prekrškov.

Zvezni izvršni svet je nadalje sprejel tudi uredbo o razdel-

Na izzivanje ob naši meji
gledamo mirno, zaupajoč
in pravice, ki nam pripadajo

Govor maršala Tita na slavnostnem kosilu v Ajdovščini po veličastnem zborovanju na Okroglici

Okroglica, 7. septembra. Po večerajšnjem slavnostnem zborovanju se je predsednik republike odpravil v Vipavo, kjer so mu pripravili kosilo v Domu JLA.

Se pred kosilom je Tito sprejel delegacijo iz Nabržine. V delegaciji so bili Janko Furlan iz Sempolaja pri Nabržini, predsednik okrajnega odbora OF, Josip Srč iz Trnovca, predsednik Kmečke zveze, in Lavra Godnič iz Nabržine. Maršal se je z delegacijo nekaj časa prisrčno razgovarjal.

Nato je Tito sprejel darilo bivših borcev IX. korpusa — album s slikami borbe tega korpusa med narodnoosvobodilno vojno in s slikami poveljnih izgradnje dežele. Darove sta prejela tudi Ivan Regeat in Ivan Maček, hkrati pa so jim izročili tudi darove za podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksandra Rankoviča.

Predsednik republike je bil nato gost na svečanem kosilu, katerega so se udeležili tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogom, predsednik izvršnega sveta LRS Miha Marinko, podpredsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, predsednik Ljudske skupščine LRS Ferdo Kozak, predsednica AFZ Jugoslavije Vida Tomšič, Zdenka Kidričeva, član Politbiroja CK ZKS Ivan Regent s soprogom, član Politbiroja CK ZK Hrvatske Ivan Krajačić, predsednik Slovenske akademije za znanost Josip Vidmar, poveljnik zagrebške vojaške oblasti gen.-polkov-

nik Kosta Nadja, gen.-majorji Milan Zeželj, Marko Peričin in Nikola Gažević, razen tega pa še ameriški publicist Etbin Kristan ter predstavniki javnega in kulturnega življenja Slovenije, predstavniki bivših borcev IX. korpusa in predstavniki koroških Slovencev.

Pri kosilu je predsedniku republike izrekel zdravico sekretar okrajnega komiteja ZK Gorice Martin Greif. Poudaril je vlogo Primorcev med narodnoosvobodilno borbo.

Ko je odgovarjal na zdravico je maršal Tito dejal:

»Tovariši in tovarišice! Ob tej priložnosti bi vam rad povedal, da sem bil prijetno presenečen ne samo spričo velikanskega števila udeležencev proslave, ki je prekorajčila vsa naša pričakovanja, ampak tudi zaradi neverjetno vzorne discipline ljudi, ki so ostali mirni kljub provokacijam, ki trajajo že teden dni na naši meji. To je dokaz visoke zavesti, zavesti naših delovnih ljudi iz vasi in mest, to je dokaz, da na take provokacije gledamo mirno, brez živčnosti, zaupajoč v svoje sile in v svoje pravice, ki nam pripadajo.

Rad bi vam povedal, da si želim ponovnega obiska v tem kraju. Vsi bi radi pogosteje obiskali vaš kraj, če bi nam bilo to tehnično mogoče. Kadar je to nujno, je naša dolžnost, da gremo tja, kjer je treba misliti skupno z ljudstvom, da vidimo, kaj naše ljudstvo želi.

ker je to treba povedati skozi usta ljudstva.

Danes sem tu govoril in mislim, da sem zadel osnovne misli naših ljudi. Govoril sem sicer nekoliko ostro, toda hotel sem zajeti vse tiste osnovne elemente, ki jih danes zunaj v svetu ljudje pozabljajo, ker so mnenja, da v preteklosti ni bilo ničesar med nami in Italijo ter da smo mi te kraje dobili le zato, ker je Italija med vojno izgubila bitko zanje.

Zeželj sem, da bodo po tem veličastnem zborovanju naš tisk in vsi naši ljudje usmerjeni v teh mislih, ki sem jih tu izrekel in ki so misli vseh nas. To je, da ne bomo več dajali kakih alternativnih predlogov ali rešitev. Imamo predlog za internacionalizacijo Trsta in to je najboljša možnost ter najboljši izhod, ker tako nam bo mogoče rešiti naše zaledje, koridor pri Trzinu med Trstom in tukajšnjim krajem. To bo najrealnejša stvar in na njej moramo delati.

Po kosilu je predsednik Tito, katerega je z ovacijami spremljalo ljudstvo, odpotoval iz Vipave v Opatjvo. Vzdržal vse poti so ga ljudje navdušeno in prisrčno pozdravljali.

Siamska vlada za diplomatske odnose

Beograd, 7. septembra. Kakor je izvedela agencija Tanjug, je dala siamska vlada pobudo za navezavo diplomatskih odnosov z Jugoslavijo. Po obvestilu iz državnega sekretariata za zunanje zadeve bo verjetno v kratkem prišlo do navezave diplomatskih stikov med obema državama.

Zasedanje Ljudske skupščine
FLRJ

Beograd, 7. sept. Danes ob 12 je Ljudska skupščina FLRJ drugega sklicanja nadaljevala svoje VI. redno zasedanje. Zvezni svet in Svet narodov sta na ločenih sejah sprejela dnevi red za skupno sejo in ločne seje obeh svetov.

Za skupno sejo obeh svetov, ki je bila sklicana za danes ob 17, je določen naslednji dnevi red: razprava o predlogu zakona o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev;

razrešitev in izvolitev sodnika zveznega vrhovnega sodišča; potrditev ukazov bivšega Prezidija Ljudske skupščine FLRJ; odobritev obveznega tolmačenika komisije za tolmačenje zakonov Ljudske skupščine FLRJ in razprava o predlogu zakonika o kazenskem postopku.

V smislu dnevnega reda, ki je bil sprejet na dopoldanski seji obeh svetov Ljudske skupščine FLRJ, se je začela danes ob 17. uri 27. skupna seja Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ.

Pri prvi točki dnevnega reda so obravnavali predlog zakona o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljudskih

Na skupni seji obeh svetov se je začela razprava o predlogu zakona o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev — Obširen ekspozé je podal član izvršnega sveta Miloš Minić

poslancev. V imenu zakonodajnega odbora Zveznega sveta je podal poročilo ljudski poslanec in član zakonodajnega odbora Milorad Vlaković, v imenu zakonodajnega odbora Sveta narodov pa ljudski poslanec in član zakonodajnega odbora Niko Petrovič.

Nato je dal predsednik Josip Vidmar besedo članu Zveznega izvršnega sveta Milošu Miniću, ki je podal o tem zakonskem predlogu obširen ekspozé. V uvodu je poudaril, da se je o tem zakonskem predlogu vodila obsežna obravnava, tako da so tako zvezni izvršni svet kot zakonodajni odbor Ljudske skupščine po dvakrat obravnavali celotno gradivo tega zakona. V to delo je bilo vloženo mnogo resnega dela, preden je prišlo do sedanje redakcije zakonskega predloga. To je že tretji zakon o volitvah zveznih ljudskih poslancev, tako da je iz prejšnjega volilnega sistema, prevzeto vse tisto, kar se je moglo prevzeti, v prvi vrsti pa osnovna demokratična načela volilnega sistema, ki sloni na prejšnjih zakonih. Razlike med sedanjim zakonskim predlogom in prejšnjimi volilnimi zakoni izvirajo iz sprememb v naši družbeno-ekonomski ureditvi ter organizaciji zveznih organov ljudske oblasti, ki so nastale v zadnjih letih in ki so prišle do ustavnega izraza v zveznem ustavnem zakonu. Najpomembnejša razlika je obstoj Sveta proizvajalcev, ki je nov organ v sistemu naše socialistične demokracije. Po njem prihaja do izraza odločujoča vloga neposrednih proizvajalcev, v prvi vrsti delavskega razreda v socialistični demokraciji. Tudi ostale razlike med prejšnjim in se-

danjim zakonskim načrtom, kot n. pr. določbe, ki se nanašajo na izvolitev, odpoklic, pravice in dolžnosti ljudskih poslancev Zveznega sveta, pomenijo nadaljnjo demokratizacijo našega volilnega sistema. Posebno važno je to, da je način postavljanja kandidatov po določbah tega zakonskega predloga še bolj demokratičen, kot je bil poprej.

Po krajšem odmoru se je nato začela razprava. Prvi se je prijavil k besedi Zlatan Srećek, ki je v svojem govoru poudaril politični pomen omenjenega zakonskega predloga, nato pa je dejal, da se z njim v celoti strinja ter da bo zanj tudi glasoval.

Drugi diskutant je bil ljudski poslanec Joza Milivojević, ki je obširneje govoril o kmečkem vprašanju.

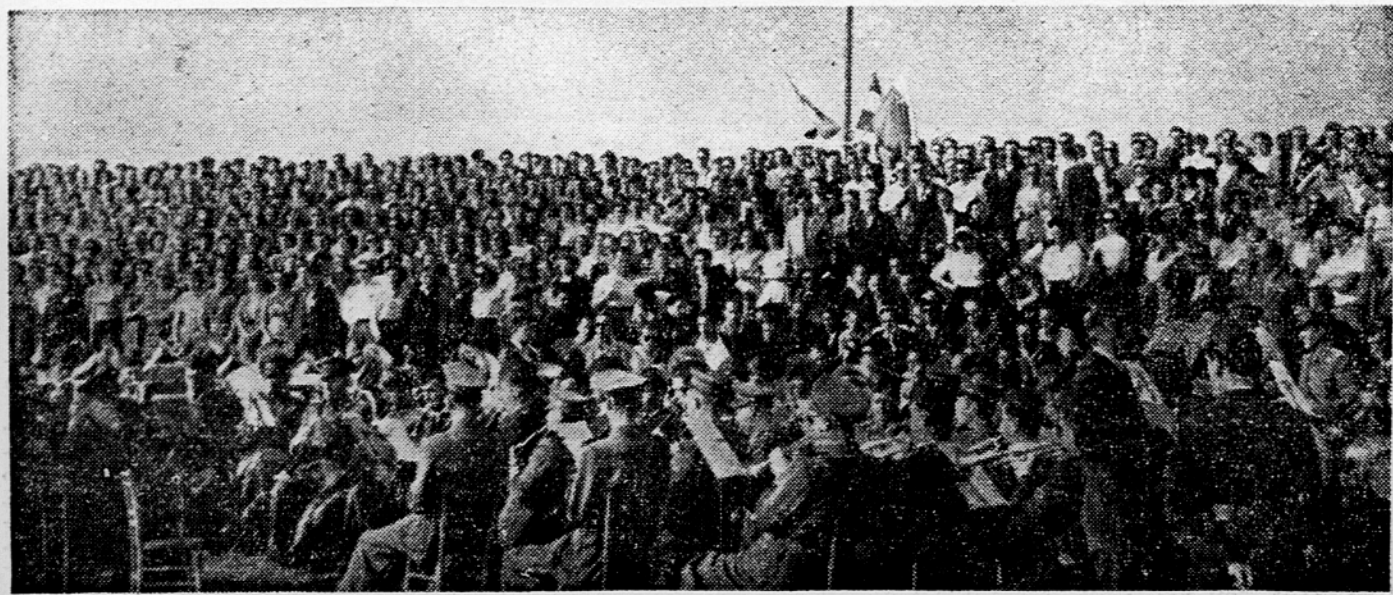
Takoj po govoru Milivojevića ob 19.35 je predsednik Josip Vidmar ob 19.35 prekinil sejo, ki se bo nadaljevala jutri ob 11. uri.

Iznenadenje nad jugoslovanskim pavilijonom na sejmu v Solunu

Solun, 7. sept. Nad 60.000 ljudi je obiskalo večeraj in danes dopoldne jugoslovanski paviljon na mednarodnem sejmu v Solunu. Grški minister za trgovino g. Papaliguras in minister za severno Grčijo g. Stratos, ki sta bila na otvoritvi vselejma, sta obiskala večeraj jugoslovanski paviljon in se zanimala za jugoslovanske izdelke. Očitno iznenaden nad razstavljenimi izdelki, posebno težke industrije, je g. Papaliguras čestital jugoslovanskim razstavljalcem. Tudi grški tisk se o jugoslovanskem paviljonu izraža zelo pohvalno.

Odhod jugoslovanske delegacije za Generalno skupščino OZN

Beograd, 7. sept. Delegacija, ki bo zastopala našo državo na osmem rednem zasedanju OZN, je sinoči s simplon-orient-ekspresom odpotovala iz Beograda. Delegacijo vodi državni sekretar za zunanje zadeve Kosta Popović. Na beograjsko železniško postajo so delegacijo spremljali med drugimi: podpredsednik zveznega izvršnega sveta Moša Pijade, predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj ter nekateri člani zveznega izvršnega sveta.

Na Okroglici so se postavili tudi združeni pevski zbori, ki so ob spremljavi godbe zapeli vrsto borbenih partizanskih pesmi.

Ne mečimo vsega v en koš

Pripombe k zniževanju kreditov trgovskim podjetjem ob primeru »Tehnometal«

Zgodilo se je lani na gradbišču HC Medvode. Po zlu je šel nek kroglični ležaj za elektromotor, s katerim so črpali vodo iz gradbene jame. Pa so prišli k »Tehnometalu« v Ljubljani, čes morda pa smate tak ležaj, kakor ga rabimo. Sliučajno so ga res imeli na zalogi in »domovina« je bila rešena: motor je zopet deloval, voda ni zalila gradbene jame in 200 delavcev je lahko nadaljevalo svoje delo.

Nekaj podobnega se je zgodilo s Putnikom letos spomladi. Šofer Putnikovega avtomobila, ki naj bi peljal skupino tujih turistov v Italijo, se je pripeljal v Ljubljano k »Tehnometalu« po ležaj. »Če ga ne dobim, ne bo z vožnjo tujcev nič«, je dejal šofer, »moram ga dobiti, ta preklani ležaj«. Podjetje je našel zaprti in stalo je v mnogo truda, preden je s pomočjo hišne pomočnice skušal odkleniti ključ v tisti — ležaj. Zopet je »Tehnometal« rešil šoferja moreče skrbi, saj bi sicer moral po ležaj v Trst. In kaj naj bi dejal tujcem? Da jih ne more peljati, ker vsa Slovenija ne premore takega ležaja?

Skladišče raznih krogličnih in drugih ležajev v podjetju »Tehnometal« je majhno. V celoti meri okrog 7x4 m, a ima veliko, stonmilijonsko vrednost. Toda, če bi »Tehnometal« hotel ustreči vsem, ki jih kot naslednik bivših industrijskih servisov oskrbuje s potrebnim tehničnim materialom, bi moralo biti to skladišče po vrednosti vsaj enkrat, če ne dvakrat večje. So primeri, da naročajo podjetja po več tisoč ležajev te ali one vrste naenkrat. »Tehnometal« pa jim ne more ustreči, ker jih ima le nekaj na zalogi. Krogličnih ležajev št. 6204 (20x47x14; majhna, na pogled neznačajna stvar) je naročilo podjetje »14. oktobra« iz Krusica naenkrat 1210 kosov, združki Tboisije pa celo 3000 kosov. Rekord je dosegla menda tovarna »Miba Marinko«, ki je naročila kar 45.000 teh ležajev. »Tehnometal« pa je lahko dobavljal le — 21.720 kosov.

Podobno je v tem podjetju s specialnim vidajeklom (1 kg stane 280.000 din; za rezilne nože), s kositrom, itd. Zaloge so majhne.

Ankete za izboljšanje kvalitete izdelkov na Hrvaškem

Na Hrvaškem so začeli organizirati svojevrstne ankete med potrošniki. S temi anketami bodo zbirali podatke, oziroma mnenje kupcev o posameznih industrijskih izdelkih. Te podatke bodo preko trgovskih zborskih dostavil tovornam in podjetjem, da bodo ti izboljšali proizvodnjo, dali svojim izdelkom lepšo obliko itd. Prve ankete obsegajo vprašanja o milu, praških za pranje in pasti zaobe. Poskusna anketa, ki je bila izvedena v nekaj trgovinah, je pokazala, da dajejo potrošniki zelo dobre pobude in da so na stvari zelo zainteresirani. Anketa se bo kasneje širila na proizvajalce živilske industrije in druge panoge.

Važni sklepi zveznega izvršnega sveta

(Nadaljevanje s 1. strani)

litivi razlike med doseženo in obratno akumulacijo in fondov v letu 1952. S to uredbo so pozitivne in negativne razlike po odbitku deleža za samostojno razpolaganje podjetja in prispevka za socialno zavarovanje odstopijo v korist ali v breme proračuna ljudske republike. Po dosedanjih predpisih so se te razlike delile na zvezni proračun in proračun okrajnega ljudskega odbora. Ljudska republika pa lahko odstopi ljudskim odborom tisti del, ki jim je pripadal po prejšnjih predpisih. Razna, ki so bile razdeljene že preči, to uredbo, se bodo prenesle v korist ali na breme proračuna ljudske republike.

Zvezni izvršni svet je uklinil prej izdani odlok o odložitvi volitev za skupščine zavoda za socialno zavarovanje ljudskih republik. Svoječasno so bile te volitve odložene zato, ker so se pričakovale spremembe v organizaciji republiških zavodov. Ker pa do teh sprememb ni prišlo, so zavodi izrazili mnenje, naj bi se skupščine izvolile, kar je zvezni izvršni svet sedaj tudi odobril. Kakor je znano, bodo zavode za socialno zavarovanje ljudskih republik upravljale skupščine sestavljene iz zastopnikov vseh lokalnih skupščin.

Nadaljnji odlok zveznega izvršnega sveta se nanasa na pravico vpisa na fakulteto tistih dijakov, ki so končali srednje strokovne šole. Po tem odloku se razširja prej izdana odločba o pravici vpisa na fakulteto za dijake srednjih šol za splošno izobrazbo tudi na dijake strokovnih šol, če so bili po končanem srednjem strokovnem študiju v svoji stroki. Republiški izvršni sveti bodo določili, na katere fakultete in oddelke fakultete se lahko vpišejo učenci posameznih srednjih strokovnih šol.

Na današnji seji je zvezni izvršni svet ratificiral tudi 10 mednarodnih pogodb in sporazumov ter odobril eno konvencijo.

Končno je bil sprejet tudi odlok o ustanovitvi disciplinskega, in vsjega disciplinskega sodišča.

Dosedanji izredni poslanik in pooblaščen minister v Pakistanu Obrad Cicmil je bil imenovan za državnega svetnika v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

vega Sada, Cementarna Anhovo itd., itd.

Lepo in prav! Toda tudi »Tehnometal« ima težave s krediti, čeprav stranke menijo, da jih nima. Koeficient obračanja 2,5 (l. 1952), oziroma 5,25, kolikor so dosegli kot lep. Toda kredita je kljub temu premalo in v to, že sedaj težko stanje je »planila« uredba o znižanju obratnih kreditov trgovini in z njo odločba podružnice Narodne banke št. 604 v Ljubljani, s katero se podjetje »zaradi prekomerne zaloge« zniža obratni kredit od 780 na 520 milijonov din.

Kako pa ve podružnica NB, kaj so v »Tehnometalu« prekomerne zaloge? Sodeč po dopisih podjetij so zaloge premajhne. Stvar je »zumljiva«: Na splošno je imela trgovina prevelike obratne kredite in slabo stran tega dejstva bomo odpravili s tem, da jih podjetjem znižamo. Navodilo je bilo. Znižajte detalistom za 10 odst. in groistom za 27 odst. In kaj stori Narodna banka? Zniža kredite pavšalno vsem enako. To je hitro in najbolj komodno. Ne, tukaj nekaj ni v redu. Prouči, zniževati kredite pavšalno ne glede na specifičnost podjetja — če »Tehnometal« nima tega ali onega jekla ali le-

žaja na zalogi, se lahko ustavi delo v mnogih tovarnah in na mnogih gradbiščih — je že samo po sebi birokratsko. Drugič pa, in to je še pomembnejše, je presnetljivo dejstvo, da je podjetje, ki plačuje obresti za izposojeni denar, prav za prav brez moči; bočeš nočeš se mora ukloniti volji banke, čeprav ta od nje zavisi; oz. vsaj prav bi tako bilo, če bi bila tudi banka gospodarska organizacija, ki se uveljavlja v življenju po gospodarskih načelih poslovanja. Ker to še ni, pribhajajo se vedno do izraza birokratske težnje, ki so pogosto v očitnem nasprotju s potrebami socialističnega gospodarstva. Načrt nove uredbe o bankah, o kratko-ročnem in dolgoročnem kreditiranju rešuje tudi na tem področju marsikatero tako težavo ali nenakopavnost. Če velja, da z reorganizacijo trgovine ni treba čakati, dokler ne postane načrt uredbe o trgovini, ki tako reorganizacijo nakazuje veljavna uredba, mar ne bi bilo prav, da bi tudi v teh odnosih podjetje: banki prišli do veljate zdravi elementi poslovanja? Zdravo in koristno pa je, ozetih tam, kjer je res preveč, in pustiti, kjer je že dotle bilo premalo; zlasti še, ker uredba o znižanju kreditov tega pač ne izključuje. fr

Komunisti morajo delati z mladino

Med vsemi partijskimi konferencami, ki so bile v zadnjem letu v Slov. Konjicah, bi skoraj lahko trdili, da je bila zadnja pred nekaj dnevi najbolj razgibana z ozirom na široko razpravo in odkrivanje raznih problemov in napak pri političnem delu. Ze pismo CK ZK, ki so ga v vseh organizacijah na področju konjiške občine več ali manj predelali, je v veliki meri poželivo delo komunistov in obenem pokazalo na nekatere slabosti organizacije kot celote in posameznih komunistov. Namen konference je bil, da se komunisti o vseh teh vprašanih pogovore in pripravijo jassen načrt za bodočo delo.

Posebno značilna je bila ugotovitev, da se komunisti premalo poglabljajo v našo današnjo stvarnost in gospodarski razvoj, ne spremljajo dnevnih dogodkov in zato večkrat nasledajo različnih nergačem, ki v vsakem ukrepu oblasti vidijo samo slabe lastnosti. Tako je bilo pri izdaji uredbe o obdavčitvi plačnega fonda. Mesto, da bi takim nergačem povedali tisto, kar jim gre in za kar imamo danes nešteto protidokazov, pa jih pustje pri miru, da ne bo zamere. Tak pojav je posebno značilen za komuniste v podjetjih, čemur se pridružujejo že strokovnjakstvo, to je, da se nekateri komunisti zanimajo samo za svoje strokovno, ne pa istočasno tudi za politično delo. Prikriti sovražniki to kaj hitro izkoristijo in napeljuje vodo na svoj mlin.

Zelo važno je v Slov. Konjicah tudi vprašanje mladine in njene vzgoje, o čemer so govorili številni

Povečanje proizvodnje kmetijske in ladijske pločevine na Jesenicah

Obrabe jeseniške železarne tudi letos modernizirajo in jim opremljajo, da bi lahko obratovali z večjo zmogljivostjo, med drugim grade veliko kalorinično centralo. V veliki valjarni kmetijske in ladijske pločevine je začela obratovati nova avtomatska peč za segrevanje in žarenje največjih bram. To peč so izdelali železarji sami. S tem so omogočili, da bo valjarna lahko obratovala s polno zmogljivostjo v treh izmenah. Ta pridobitev in začetek obratovanja velikih modernih škarij bodo omogočile večjo proizvodnjo pločevine. Graditi so začeli tudi novo valjarno fine pločevine, kjer bodo valjali najfinšeje transformatorsko in dinamno pločevino, ki smo jo doslej uvažali. Velika pridobitev za jeseniško železarno bo tudi nova 30-tonska elektropeč za proizvodnjo kvalitetnih jekel, ki jo bodo zgradili na mestu starih predelovalnih obratov, kamor se sedaj širi jeklarna.

Pripombe k novim oblikam ljubljanskega velesejma

Pred koncem I. mednarodne radijske razstave

Danes bo v Ljubljani končana prva mednarodna radio razstava, ki so jo odprli 29. avgusta in podaljšali za dva dni. Medtem ko je bil prvi dni nekoliko slabši obisk, je po obisku v zadnjih dneh močje sklepali, da si bo razstavo ogledalo okoli 12.500 obiskovalcev. Kar se tiče obiska je torej nova oblika ljubljanskega velesejma v glavnem zadovoljiva; na 6 razstavah lahko pričakujemo okoli 60 do 70 tisoč obiskovalcev in 4 do 5-krat večje stroške.

O samih zamislih nove oblike ljubljanskega sejma, ki naj bi ga sestavljale periodične, stalne razstave izdelkov posameznih panog, smo v našem listu že nekoliko pisali. Vendar se bo treba o tej zamisli pogovoriti v bodoče če temeljiteje na izkušnjah, ki nam jih je dala prva mednarodna radio razstava.

Razstava sama je bila skupaj s posvetovanjem strokovnjakov iz vse države, ki delajo v tej panogi industrije, vsekakor zelo dobra stvar, vendar ni dosegla v celoti svojega namena. Na posvetovanju smo dobili sicer izredno dober in natančen vpogled le v slovenski del te panoge industrije, medtem ko je bila razstava o tej panogi industrije v drugih ljudskih republikah omejena skoraj izključno na razne

Predvolilna konferenca občine Brezovica

Na konferenci odbornikov vseh množičnih organizacij občine Brezovica pri Ljubljani so udeleženci razpravljali o osnutku novega volilnega zakona. Vsi so soglasno sprejeli predlog, da bo v tej volilni enoti kandidiral samo en kandidat. Nato so navzoči razpravljali o kandidatih za bližnje volitve v republiško in zvezno Ljudsko skupščino. Med konferenco se je razvila živahna razprava o tem, kakšna naj bi bila najprimernejša oblika volilne agitacije za kandidata na bližnjih volitvah. Glavna misel pri tem mora biti, da pokažemo kandidata ne samo kot tovariša, ki je sodeloval v narodnoosvobodilni borbi in je opravljal po osvoboditvi odgovorne naloge v graditvi socializma, temveč tudi kot človeka vrednega zaupanja volivcev. Volivci sami si morajo biti na jasnem, da bodo volili človeka, ki ima vse moralne in politične vrline, da bo predano opravljal naloge predstavnika svojih volivcev in da bo znal na podlagi svojih bogatih izkušenj usmerjati želje svojih volivcev, prav tako pa tudi onemogočati rovarjenje sovražnikov naše družbene ureditve. N. S.

Množice partizanskih borcev so se tudi na Okroglici utaborile na partizanski način in v obujanju spomenov pričakale veličastno slavnostno zborovanje.

Zastopnika »Švicarske pomoči« v Beogradu

Beograd, 7. sept. V Beograd sta prispela dr. H. Bolster in Imo Bergsteg zastopnika »Pomoči« evangelističnih cerkva Svvice. V našo državo sta prišla v zvezi s podporo 200.000 švicarskih frankov, ki jih je dala organizacija »Pomoč Svvice Evropi« naši državi. S tem denarjem bodo uredili bolnišnico za zdravljenje mikoze, ki jo grade v Sarajevu. Danes popoldne sta obiskala Centralni odbor Jugoslovanskega Rdečega križa, zvečer pa odputujeta v Sarajevu.

Cene in ponudbe na tržišču v Vojvodini

Kakor poroča »Trgovinski preglede« na tržišču v Vojvodini v toku avgusta ni bilo bistvenih sprememb. Z žitom ni sedaj večjega prometa razen dobavljanja kontrahirane pšenice »Zitoprometu.« Povpraševanje za pšenico je na trgu slabo, ker trgovska mreža razpolaga z zadostnimi količinami moka.

Izgledi za pridelek koruze so zelo povoljni skoraj v vsej Vojvodini. Nova bela koruza se je že pojavila na tržišču in se prodaja od 900 do 1000 din za 100 kg, toda povpraševanje je še slabo, toda že te majhne količine so vplivale na cene stare koruze, ki je sedaj padla od približno 4000 din na 3000 din za 100 kg. Moke je dovolj in trgovska mreža prodaja belo moko po 43 din za 1 kg, polbelo po 38, krušno po 29 din za 1 kg. Cene zelenjavi so nekoliko te: krompir po 8 do 10 za kg, paradižnik 12, zelje 2, paprika 8 do 12, fižol 40 do 45 din za kg. Cene sadju so naslednje: jabolka za industrijsko predelavo 6 din za kg, ostala jabolka 12 do 15 din, hruške 10 do 15 din, zgodnje slive 8 din, breskve 40, grozdje 35 do 40, dinje 1 do 3 din in lubenice 1 do 3 din za kilogram.

Vojvodinsko tržišče je dobro založeno, kvaliteta blaga je dobra, cene nekaterih pridelkov pa so še vedno neopravičeno visoke.

Pridelek tobaka in sladkorne pese v Vojvodini

V Vojvodini se bliža h koncu spravljanje letošnjega pridelka tobaka. Zasajenihi je bilo okoli 40 milijonov sadik, ki bodo dale približno 2500 ton prvotrstnega tobaka.

Letošnji pridelek sladkorne pese je bil prav tako dober in ga cenijo na okoli 26.000 vagonov. Povprečni pridelke je znašal okoli 130 centov na oral.

Deblokirane sklade naj omogoči trgovini znižanje cen

Pristojni organi pripravljajo odločbo o deblokiranju skladov v trgovini, ki niso bili razporejeni z odločbami republiških izvršnih svetov. Do blokiranja skladov trgovskih podjetij, t. j. rezervnega sklada in sklada za samostojno razpolaganje je svoj čas prišlo, da se onemogoči njihova nepravilna uporaba. Republiški izvršni sveti so imeli pooblastilo, uporabiti del teh sredstev za kapitalno izgradnjo. Spričo raznih ukrepov pa je sedaj postalo potrebno, da razpolaga trgovska podjetja s temi skladi. Kakor vemo, so bile znižane stopnje akumulacije in skladov za tekstilne izdelke in volto steklo, trgovina pa cen še ni znižala. Razen tega je v teku revizija kreditov za obratna sredstva trgovskih podjetij. Jasno je, da otežuje znižanje kreditov v trgovini znižanje cen tistim industrijskim izdelkom, ki jih imajo danes trgovska podjetja na zalogi, pa so se jim cene v industriji že znižale.

S sprostitvijo sredstev iz zgoraj navedenih skladov bo mogoče ta sredstva uporabiti za formiranje maloprodajnih cen na višini, ki ustreza današnjemu položaju na tržišču.

Za dobre 3 milijarde kupcij na osiješkem sejmu

Danes bo v Osijeku končan jesenski gospodarski sejem, ki ga je ogledalo nad 70.000 obiskovalcev. Na sejmu je bilo sklenjenih za nad 3 milijarde dinarjev kupcij, kar je vsekakor lep uspeh tega osiješkega sejma, četudi so imeli na spomladanskem sejmu razstavljalci večje kupcije. Stevilo obiskovalcev pa je bilo to pot največje in je preslego vsa pričakovanja.

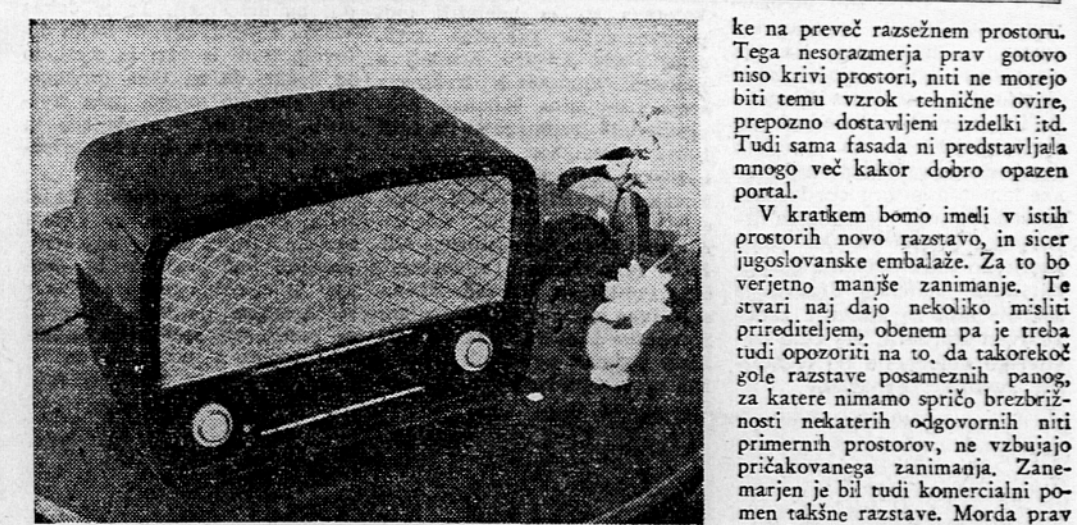
Na letošnjem jesenskem sejmu v Osijeku, ki so ga odprli konec minuloga meseca, je sodelovalo okoli 350 razstavljalcev; razstavljala so tudi mnoga podjetja iz Slovenije. Zlasti nekatera so vzbudila s svojimi izdelki veliko zanimanje. Informacije za tisk in radio, ki jih je ves čas sejma izdajala uprava, poročajo med drugim o velikem zanimanju za furnir in vezane plošče, ki jih je razstavljala tovarna »Javor« iz Pivke. Kakor je izjavil predstavnik te tovarne na sejmu v Osijeku bi ta tovarna že na samem sejmu lahko prodala najmanj 700 vagonov svojih izdelkov. Podobno zanimanje je bilo na osiješkem sejmu tudi za likerje, marmelade, kompote in sadne sokove, ki jih izdeluje celjska tovarna »Sad«. Iz istega vira je

Izrael bo uvozil iz Turčije 50 tisoč ton pšenice, ki jo bo plačala Zahodna Nemčija iz reparcijskih skladov, ki jih dolguje Izraelu. Razen tega je država Izrael, ki uvažava predvsem pšenico, in sicer okoli 300.000 ton letno, kupila tudi 30.000 ton italijanske pšenice.

Od 6. do 13. septembra bo na Dunaju mednarodni jesenski sejem, na katerem bo sodelovalo okoli 1000 razstavljalcev iz 20 držav. Iz Zahodne Nemčije je prijavljenih že okoli 500 razstavljalcev, iz Italije 120, iz Anglije 100, iz Svvice 70, iz Francije 60, iz ZDA 50 itd. Prijavila se je tudi Sovjetska zveza.

VREME

Lepo vreme z delno oblačnostjo. Temperatura ponoči od 0 do 6°C, v Prigorju do 14°C, podnevi od 18 do 24°C. V zaprtih kotlinah novostslane.

Radiojski sprejemnik, ki ga vidite na sliči, se imenuje ljudski sprejemnik ali »Bistra 44«. Prva številka pove, da ima štiri elektrone, druga pa to, da je namenjen za prihodnjo sezono. T. j. za leto 1954. Ta radiojski sprejemnik bodo v kratkem začeli izdelovati v novem industrijskem podjetju za elektrovezve »Telekomunikacije« v Przanju pri Ljubljani.

bila po zamisli organizatorjev razstave te panog industrije v naši državi. Toda po vsem tem, kar smo videli, lahko trdimo, da je vsakoletni zagrebški velesejem, čeprav to iz izdelki tamkaj razmečeni v raznih paviljonih, boljši prikaz te panog industrije, kakor je bil to pot v Ljubljani.

Tujci so pohvalili razstavo. V resnici je bila lepa, lahko pa bi ji marsikaj očitali, kar pa ni vredno že zaradi neprimernih prostorov. Lahko rečemo, da je bil tisti del razstave, kjer so razstavljala mno-

ke na preveč razsežnem prostoru. Tega nesorazmerja prav gotovo niso krivi prostori, niti ne morejo biti teme vzrok tehnične ovire, prepozno dostavljene izdelki itd. Tudi sama fasada ni predstavljala mnogo več kakor dobro opazen portul.

V kratkem bomo imeli v istih prostorih novo razstavo, in sicer jugoslovanske embalaže. Za to bo verjetno manjše zanimanje. Te stvari naj dajo nekoliko misliti prideditve, obenem pa je treba tudi opozoriti na to, da takorekoč gole razstave posameznih panog, za katere nimamo spričo brezbriznosti nekaterih odgovornih niti primernih prostorov, ne vzbujajo pričakovane zanimanja. Zanimarjen je bil tudi komercialni pomen takšne razstave. Morda prav zaradi tega prva mednarodna radio razstava v Ljubljani ni bila to, kar pove naslov, še manj kar so želeli prideditvi — prikaz te panog industrije, marveč je bila razstava izrednega napredka Inštituta za elektrovezve in podjetja »Telekomunika« ije« ter nekaterih izdelkov njenih poslovnih prijateljev doma in tujem. V Ljubljani nismo torej dobili še nič enako vrednega, bivšemu ljubljanskemu sejmu. Prideditvi so šli predačev v svojih skrbah, da bi razstava ne bila prav v ničemer podobna bivšemu ljubljanskemu sejmu, saj so nam nudili v nekem smislu muzej, ki je odprt od te do te ure in ne sejem, kjer je prost obisk vse dan. Naj omenimo še to, da v Ljubljani ne razstave skoraj ni bilo čutili. J. K.

Izid parlamentarnih volitev v Zahodni Nemčiji Adenauerjeva zmaga

Nemčiji

Bundestag 1. 1949 in sedaj — Volitve v Berlinu — Sestanek novega Bundestaga bo menda 2. oktobra — Izjavi dr. Adenauerja in predsednika socialnodemokratske stranke Ollenhauerja

Bonn, 7. sept. (AFP). Uradni izid parlamentarnih volitev v Zahodni Nemčiji je naslednji: krščansko-demokratska stranka je dobila 244 poslancev, socialnodemokratska stranka 150, liberalna demokratska stranka 48, zveza beguncev 27, nemška stranka 13, katoliški center pa 3 poslance. Ostale stranke niso dobile nobenega mandata.

Stavilo poslancev se je po volilnem zakonu na podlagi izida volitev povečalo od prvotnih 484 na 487. Krščansko demokratska stranka je namreč dobila v Slesvig-Holštajnu večino v vseh 14 volilnih okrožjih in sta ji pripadla zato dva dodatna mandata. Prav tako je zmagala liberalna stranka v vseh okrožjih v Hamburgu in je dobila en dodaten mandat. Pri volitvah je sodelovalo 86,2% volilnih upravičencev.

časni volilni izidi za Bundestag bi bili po uradnih virih: krščansko-demokratska stranka je dobila 12.440.720 ali 45,2% glasov, socialnodemokratska stranka 7.939.774 ali 28,8%, liberalna demokratska stranka 2.528.146 ali 9,5%, nemška stranka 897.952 ali 3,3%, blok beguncev 1.614.474 ali 5,9%, bavarska stranka 465.552 ali 1,7%, center 217.342 ali 0,8%, komunistična partija Nemčije 607.413 ali 2,2%, vse-nemška nacionalna stranka 318.323 ali 1,2%, nemška stranka rajha 295.615 ali 1,1%, danska nacionalna manjšina 44.633 ali 0,1%.

jih je dobil 27. Stranka centra je imela prej 10 mest, sedaj pa jih bo imela 3.

Berlin, 7. septembra (AFP). Skupščina zahodnega Berlina je izvolila sinoči 22 poslancev in prav toliko namestnikov za federalni parlament v Bornu. Enajst poslancev so zastopniki parlamentarne skupine socialnodemokratske stranke, šest jih pripada skupini krščansko-demokratske stranke, pet pa skupini liberalnodemokratske stranke.

Zaradi volilnega sistema, ki so ga določili zahodni zavezniki glede na posebni položaj tega mesta, poslancev zahodnega Berlina prebivalstvo ne voli neposredno, pač pa jih volijo člani parlamenta. Ti poslanci imajo samo posvetovalni glas.

Pred volitvami je predsednik parlamentarne skupine socialnodemokratske stranke Franz Neumann protestiral proti takemu glasovalnemu sistemu. Po njegovih besedah bi morala Berlin in Bonn skleniti, da se volijo berlinski poslanci neposredno in da imajo pravico do glasovanja. Neumann meni, da bi zavezniki odstopili od svojega veta pred tako marifetastno volje nemškega naroda.

Bonn, 7. sept. (r). Novi zahodnonemški parlament se bo sestel k prvi seji verjetno 2. oktobra. Ne dvomijo, da bo parlament potrdil dr. Adenauerja kot kancelarja.

Kancelar dr. Adenauer je dal dopolnilno izjavo za tisk in televizijski program. Izjavil je, da se je večina volivcev Zahodne

Nemčije jasno izrazila za idejo Evropske obrambne skupnosti. Socialnodemokratska stranka je zahtevala plebiscit o tem vprašanju. Tak plebiscit pa po ustavi ne bi bil možen. Toda ravno vprašanje Evropske obrambne skupnosti je igralo veliko vlogo pri volitvah in nemško ljudstvo se je za to skupnost izrazilo z veliko večino. Značilno je, da so novi mladi volivci, skoro 100-odstotno glasovali za vladno.

Bonn, 7. sept. (Tanjug). Predsednik socialnodemokratske stranke Erich Ollenhauer je izjavil danes, da se njegovi stranki ni posrečilo doseči političnih ciljev, ki si jih je postavila na volitvah, čeprav se je število njenih glasov povečalo za milijon. Socialnodemokratska stranka je pričakovala, da je dejal Ollenhauer, da bo izšla iz volitev kot najmočnejša politična stranka, pa je morala odstopiti vodilno mesto krščansko demokratski in krščansko socialni uniji, katerih zmago so omogočili nepredeljeni volivci in sile z nacionalističnimi tendencami.

Ollenhauer je dejal, da bo bodoči politični razvoj usmerjen na desno in da posledic takega razvoja za sedaj ni mogoče napovedati. Dejaj je, da bo socialnodemokratska stranka nadalje-

Erich Ollenhauer

vala borbo za ohranitev demokracije, ki jo je po njegovem mnenju volilni izid resno spravil v nevarnost.

To izjavo je dal Ollenhauer danes na tiskovni konferenci. Na vprašanje novinarjev je izjavil, da ni nobenega vzroka, da bi socialnodemokratska stranka pri takem položaju spremenila svoje dosedanje zunanje-politično stališče. Pripomnil je, da bodo v ZDA vsekakor pozdravili Adenauerjevo zmago, da pa ni prepričan, da bo ta dogodek vzbudil enake občutke pri drugih zahodnih silah.

Djuro Salaj sprejel delegacijo belgijskega sindikata železničarjev

Beograd, 7. sept. Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj je sprejel danes delegacijo belgijskega sindikata železničarjev, ki jo vodi g. Devaux Guillaume, generalni sekretar sindikata železničarjev Belgije. V dnevrem razgovoru v centralnem svetu so se belgijski sindikalni funkcionarji zanimali za mnoga vprašanja, ki so v zvezi z delom naših sindikatov in organizacij delavskega upravljanja. Pri tem so izrazili željo, da bi se poglobljeno sodelovanje med belgijskimi in jugoslovanskimi železničarji. Dopolnilo so belgijski gosti obiskali železniško kulturnico v Beogradu.

Novo izzivanje tržaskih iredentistov

Trst, 7. sept. (Tanjug). Predsednik tržaskega občinskega sveta Bartoli je pozval vse Tržane, naj jutri izobesijo italijanske zastave ter s tem manifestirajo italijanstvo tega mesta. Funkcionar iredentistične »Lega nazionale« Franchi je zagrozil z demonstracijami, kot so bile 20. marca 1952, rekoč, da Trst do sedaj disciplinirano odobrava delo italijanske vladne.

Iredentistični voditelji tržaskih organizacij krščansko demokratske, liberalne, republikanske in Saragatove stranke ter šovinistični odbor nacionalne osvoboditve so objavili po večerajšnjem sestanku skupno poročilo v katerem zahtevajo, da se čeno B odvzame Jugoslaviji, tržaski problem pa reši spo načelu samoodločbe narodov in demokraciji svobodnin. Izrazili so svoje popolno soglasje s koraki rimske vlade obtožujoč hkrati Jugoslavijo, da nje želi rešitve tega problema.

Razstava jugoslovanske grafike v Rio de Janeiru

Rio de Janeiro, 7. sept. (Tanjug). V muzeju moderne umetnosti v Rio de Janeiru so odprli razstavo sodobne jugoslovanske grafike. Časopisji so ocenili prvo razstavo jugoslovanske likovne umetnosti v Rio de Janeiru kot pomemben dogodek v kulturnem in družbenem življenju glavnega mesta Brazilije. Navzoči so bili osebni odposlanci predsednika republike Vargasa in ministra za prosveto in pravosodje, zastopniki ministrstva za zunanje zadeve, bivši minister za zunanje zadeve Neves Fontora in predsednik stranke UDN Arthur Santos teč več senatorjev in poslancev. Navzoči so bili tudi šefi diplomatskih misij Indije, Grčije, Izraela, Nižozemske, Finske, Belgije, Italije in Haitija, jugoslovanski veleposlanik Ivan Vejvodica z osebnim veleposlanstvom, ravnatelj vidičnih časopisov, umetnostni kritiki in drugi zastopniki kulturnega in javnega življenja.

Arabska liga in Maroko

Kalro, 7. sept. (r). Politični svet Arabske lige je objavil danes izjavo, v kateri označuje odstavitev maroškega sultana kot napad na suverenost Maroka. Arabske države, pravi izjava, ne priznavajo nezakonitega položaja, ki ga je ustvarila Francija v Maroku. Ta položaj je v nasprotju z ustanovno listino OZN in z mednarodnimi pogodbami o Maroku. Arabska

Velika šolska reforma v Izraelu

V Izraelu hodijo v šolo vsi otroci že od ustanovitve države, zakon o enotnem osnovnem šolstvu pa stopi v veljavo šele letos

Izraelski parlament (kneset) je po dolgih burnih debatah zdaj sprejel zakon o enotnem šolstvu. Z začetkom novega šolskega leta bodo v Izraelu, kakor v vseh kulturnih državah sveta, enotne, od državne oblasti kontrolirane osnovne šole, da šolska mladina ne bo več prepuščena vplivu in oblasti verskih in političnih organizacij.

Izraelska država je že pri svoji ustanovitvi uvedla obveznost obiskovanja osnovnih in splošnih šol. Ze v mandatni dobi Palestinske, ko mandatni vlada ni podpirala židovskih šol, so vsi židovski otroci hodili v šole, ki pa so bile zasebne. Obveznost šolanja je bila torej že takrat in je praktično ostala, ko je bila ustanovljena država Izrael. Zakonodajna skupščina Izraela je sicer imela na svojem programu organizacijo osnovnega šolstva, ni pa izdala zakona, ki bi doletela, da morajo biti vse osnovne šole državne šole. Šole so ostale kakor prej zasebne šole, šole političnih in verskih organizacij, od katerih so imele nekatere svoje vodstvo in svoje seje tudi v tujini. Ker so vodstva vseh takih šol skrbeli, da je bila deležna šolskega pouka vsa mladina njihovega okolja, so predstavniki mnogih strank v izraelski vladi in parlamentu menili, da zakon o podružavljenju osnovnih šol sploh ni potreben, ali pa da vsaj ne spada med nujne zadeve. Vlada je izdatno podpirala vse tiste zasebne šole, ki niso

imele za seboj dovolj močnih organizacij, nad šolskim sistemom pa seveda ni mogla imeti nobenega vpliva. Ščasoma se je sicer precej zasebnih šol združilo v šole enotnega tipa in je zdaj, ko bo stopil v veljavo zakon o enotnih osnovnih šolah, v vsej državi takih šol, ki zaslužijo ime splošnih osnovnih šol, 135. Na drugi strani pa je okoli 1600 šol, ki so pod kontrolno zvezo strokovnih organizacij, pri čemer pa ni mogoče govoriti o enotnem šolskem sistemu, kajti ena skupina teh šol je pod vodstvom desničarske socialistične stranke Mapai, druga skupina pa pod vodstvom levičarske socialistične stranke Mapam. Poleg tega je še nad 800 verskih šol, ki pa so tudi razdeljene na nekatere splošne in na zelo ortodoksne verske šole.

Vlada je svoj zakon o enotnem osnovnem šolstvu pripravljala več let in so bili zaradi šolskega vprašanja tako hudi boji v parlamentu, da je postal šolski problem nevaren za obstoj vsake vlade. V zadnjem času je prišlo do kompromisa, po katerem bodo od dosedanjih zasebnih šol izvršene med splošne, od države priznane šole tudi vse tiste šole, ki jih bodo pripravile šolske organizacije ali pa glede katerih se bosta dve tretjini staršev šolskih otrok izjavili za državno priznanje šole.

Proti zakonu o enotnem

Avstrijski podkancler o sklepih Moskve

Dunaj, 7. sept. (Tanjug). Avstrijski podkancler Dr. Schörf je obšel včeraj v Inšbrucku politiko pretirane hvaležnosti nasproti Sovjetski zvezi zaradi olajšav v okupacijskem režimu. Dr. Schörf je izjavil, da dokazujejo dogodki v Vzhodni Nemčiji, ruska nota o Nemčiji in pogajanj o avstrijski državi po gojdi, da je po mnenju Moskve avstrijsko vprašanje lahko rešeno šele poleg drugih ali celo za drugimi mednarodnimi vprašanji.

Eisenhowerjev odposlanec v Parizu in Londonu

London, 7. sept. (Tanjug). Prvi gospodarski svetovalec predsednika Eisenhowerja dr. Hauge bo imel te dni v Parizu in Londonu razgovore o glavnih finančnih in ekonomskih proble-

Ostavka afganistanskega ministrskega predsednika

New Delhi, 7. sept. (Tanjug). V Delhiju se je zvedelo, da je afganistanski ministrski predsednik in minister za obrambo Mahmud Gazi podal ostavko. Mandat za sestavo nove vlade je poverjen generalu Muhamedu Daudu Hanu, visokemu vojaškemu funkcionarju afganistanske vojske. Do sestave nove vlade bo opravljal posle predsednika dosedanji podpredsednik vlade. V afganistanskem veleposlanstvu v Delhiju izjavljajo, da je bila ostavka podana iz zdravstvenih razlogov in da v afganistanski zunanji politiki ne bo nobene spremembe. Afganistan bo ostal še naprej zvest načelom Združenih narodov, je dejal zastopnik veleposlanstva v Delhiju. Njegova najvažnejša naloga bo borba za svobodo pakistanskega naroda.

Stavka električarjev v Veliki Britaniji

London, 7. sept. (Tanjug). Spor med sindikati, ki zahtevajo zvišanje plač delavcev, in združenjem družb za električno energijo se ni rešil. Voditelji sindikata so zagrozili, da bodo danes pozvali še 5000 svojih članov v 30 velikih mestih, naj se pridružijo stavkovnemu gibanju. Sindikat električarskih delavcev Skotske bo jutri proključil možnost za podobno akcijo. Električarski delavci zahtevajo zvišanje plač od 2,5 do 3 penija na delovno uro.

Demanti francoskega komisarja o Indokini

Hanoi, 7. sept. (UP). Francoski generalni komisar v Indokini Maurice Dejan je danes demantiral vesti, da bi se Francija pogajala s Ho Si Minhom za zaključitev vojne v Indokini. Francija nima v načrtu takih pogajanj in tudi nima nobenih možnosti za kaj takega, je dodal.

Avstrijski podkancler o sklepih Moskve

Dunaj, 7. sept. (Tanjug). Avstrijski podkancler Dr. Schörf je obšel včeraj v Inšbrucku politiko pretirane hvaležnosti nasproti Sovjetski zvezi zaradi olajšav v okupacijskem režimu. Dr. Schörf je izjavil, da dokazujejo dogodki v Vzhodni Nemčiji, ruska nota o Nemčiji in pogajanj o avstrijski državi po gojdi, da je po mnenju Moskve avstrijsko vprašanje lahko rešeno šele poleg drugih ali celo za drugimi mednarodnimi vprašanji.

Chicago, 7. sept. (AFP). Pri požaru, ki je zbruhnil v črnski četrti, je našlo smrt devet oseb, med katerimi je šest otrok.

London, 7. sept. (AFP). Generala sirja Briana Robertsona je zadržal na kosilu predsednik vlade sir Winston Churchill. Po kosilu se je general Robertson

V londonskih krogih, ki so blizu ministrstvu za zunanje zadeve, izjavljajo da je sedaj znatno olajšan proces vključitve Zahodne Nemčije v zahodnoevropski obrambni sistem. Po teh volitvah postaja Zahodna Nemčija čedalje važnejši činitelj v zahodni koaliciji zlasti glede na sedanjo nestabilnost, ki vlada v Italiji in Franciji.

Pariz, 7. sept. (r). Francoski uradni krogi izražajo zadovoljstvo zaradi izida zahodnonemških volitev. Pričakujejo pa, da se bo sedaj povečala pomoč ZDA Zahodni Nemčiji in da bodo pospešena prizadevanja za ustanovitev evropske armade.

Washington, 7. sept. (r). Zunanje ministrstvo ZDA izražajo zadovoljstvo zaradi zmage dr. Adenauerja pri parlamentarnih volitvah. Izjava pravi, da pomeni Adenauerjeva zmaga močno podporo politike demokratske obnove Nemčije, brezpogojno opozicijo proti sovjetskim načrtom in podporo ideji Evropske obrambne skupnosti.

Bonn, 7. sept. (r). Kancelar Adenauer je sporočil, da bo predsedstvo krščansko-demokratske stranke v četrtek na seji sklepalo o vprašanju, če naj se vladna koalicija razširi tako, da bi imela v parlamentu dve tretjinski večino. To večino bi dosegla vladna koalicija, če se ji pridruži zveza beguncev s 27 poslanci.

Kongres britanskih sindikatov

London, 7. sept. (r) V Douglasu na otoku Man se je danes pričel 85. redni kongres britanskih sindikalnih zvez (Trade Union). Kongresu prisotvuje okoli 1000 delegatov. ki zastopajo okoli 8 milijonov članov. V otvoritvenem govoru je poudaril predsednik kongresa O'Bryan, da morajo člani organizacije v popolni meri sodelovati pri povečanju produkcije in znižanju cen izvoznega blaga. Položaj delavcev se da zboljšati samo s povečanjem produkcije, ne pa z znižanjem cen surovin. Britanski sindikati morajo nuditi svojim tovaršem v kolonijah podporo ne z revolucijami temveč s tem, da jim pošiljajo več strojev. O zunanji politiki je izjavil O'Bryan, da bi bilo treba zavzeti bolj realistično stališče do spre-

membru v Sovjetski zvezi. V sklenitvi premirja vidi izpolnitev zagotovil, ki jih je dala britanska sindikalna organizacija v podporo stremeljenju OZN. Zastopniki 183 sindikatov bodo proučili navedeni in mednarodni položaj, plače, cene, profite, problem nacionalizacije, trgovino med Vzhodom in Zahodom ter vprašanje pomoči sindikatom v kolonijah.

Kot gosti so navzoči zastopniki sindikatov Belgije, ZDA in Anglije.

Brazilski tisk objavlja izvlečke iz biografije maršala Tita

Rio de Janeiro, 7. sept. (Tanjug). Ugodni brazilski časopis »Correo da Mana« iz Rio de Janeira je začel objavljati izvlečke iz biografije maršala Tita. Uvod v knjigo je objavil ta časopis na vidnem mestu hkrati s fotografijo predsednika republike Tita in Vladimira Dedijerja. Pred tem je list napovedal izhajanje izvlečkov iz te knjige, navajajoč, da je knjiga dosegla v zadnjem času na svetu morda največji uspeh. »Knjiga opisuje človeka, ki se je uspešno uprl moči Stalina in Kremlja, in slika moderno zgodovino osvoboditve hrabrih jugoslovanskih narodov, piše »Correo da Mana«.

ZADNJI TELEGRAMI prve izdaje

Munsan, 7. sept. (AFP). Drugi kontingent indijskih čet, ki šteje približno 1000 mož, je prišel v demilitarizirano cono. Kot prvi kontingent indijskih čet je bil tudi drugi pripeljan z ladjo pred inčon, od tam pa s helikopterji v demilitarizirano cono.

Tunis, 7. sept. (AFP). V Tunisu je bil ubit Ali Soussi, ki je bil znan po svoje profrancoskem stališču. Napadalcji so streljali tudi na nekoga policijskega stražnika, potem da po begnili.

Salgon, 7. sept. (AFP). Ho Si Minhom čete so zavzele važno oporišče vietnamskih sil na področju Dautiong, 100 km severozahodno od Saigona. Francosko-vietnamske čete so v nedeljo jutraj izvedle protinapad in znova zasedle oporišče. Pri tem spopadu je bilo ubitih 60 pripadnikov Ho Si Minhovih oddelkov.

Chicago, 7. sept. (AFP). Pri požaru, ki je zbruhnil v črnski četrti, je našlo smrt devet oseb, med katerimi je šest otrok.

London, 7. sept. (AFP). Generala sirja Briana Robertsona je zadržal na kosilu predsednik vlade sir Winston Churchill. Po kosilu se je general Robertson

Niti sam dr. Adenauer ni razbrž pričakoval, da bodo druge volitve v zahodnonemški Bundestag pokazale takšne rezultate, kakršni so. Večina mnenj se je pred volitvami strinjala, da bosta obe glavni stranki CDU (Krščansko demokratska zveza — Adenauer) in SPD (Socialno demokratska stranka — Ollenhauer) v glavnem enakovredni in da bo razlika v glasovih med vladno stranko in opozicijo nemara malenkostna.

Rezultati presenetljivo dokazujejo nekaj drugega: CDU 12.440.720 glasov (1. 1949 7.357.579 glasov) SPD 7.939.744 glasov (1. 1949 6.932.272 glasov)

To pomeni, da sta obe stranki dobili več glasov kot pri prvih volitvah v zahodnonemški parlament, vendar pa je CDU tokrat dobila za 5 milijonov več glasov, medtem ko so socialni demokrati za dober milijon povečali število svojih volivcev.

Vzrok tega velikega porasta glasov za obe glavni nemški stranki je treba najprej iskati v večjem številu volilnih upravičencev kot l. 1949: pri sedanjih volitvah je bilo približno 4 milijone več volivcev, med katerimi skoraj 3 milijone volivcev, ki so dobili prvič pravico glasovanja. Ostali milijon odpadke na bivše naciste, ki pri prejšnjih volitvah niso imeli volilne pravice. Drugo prav tako važno dejstvo pa je novi volilni zakon, ki je dajal prednost velikim strankam. Zaradi tega so najbrž mnogi privrženci maršalskih strank, ki niso imele možnosti, da bodo na volitvah uspele, oddali svoje glasove CDU. Prav to dejstvo pojasnjuje, zakaj je Adenauerjeva CDU lahko tako močno utrdila svoj položaj.

Medtem ko je CDU skupaj s CSU (Krščansko-socialno unijo) l. 1949 dobila skupaj 35,9% oddanih glasov, je pri nedeljskih volitvah dobila 45,2%. Socialno demokratska stranka je pred štirimi leti dobila 29,2% vseh oddanih glasov, sedaj pa 28,8%, kar je skoraj za pol odstotka manj.

Dve drugi stranki vladne koalicije sta imeli slabše uspehe: FDP (Svobodna demokratska stranka — liberalci) je dobila 2,628.146 glasov ali 9,5% (l. 1949 — 2.788.653 ali 11,9%), kar kaže na padeč in v glasovih in v odstotkih, njen voditelj Blücher, dosedanji podkancler,

da se bo notranje-politični kurz v Zahodni Nemčiji razvil bolj v desno smer kot doslej: dr. Adenauer se bo slej ko prej moral oddolžiti volivcem, ki so mu pripomogli do tako občutne zmage; mnogi med temi volivci pa potekajo iz desničarskih in celo nacističnih krogov.

Drugi problem, ki prihaja v tej zvezi v ospredje, je bodoča zunanja politika Zahodne Nemčije. Prav zaradi odpora opozicije dr. Adenauer doslej ni mogel izvajati svojih načrtov, med katerimi je najvažnejši oborožitev Zahodne Nemčije, čeprav zaenkrat še v sklopu evropske obrambne skupnosti. Adenauerjeva zmaga je povečala možnosti za nadaljnji razvoj evropskih načrtov. Ze je kazalo, da bodo vsi ti poskusi — zlasti še, če bi prišli v Zahodni Nemčiji na oblast socialni demokrati — počasi zamrli, posebno, ker so Francozi kazali čedalje manjše navdušenje za sodelovanje z Nemci in ker se je tudi položaj »tretjega partnerja« v smali Evropie — Italije s padcem De Gasperija precej omajal. Sedaj pa pomeni Adenauerjeva zmaga novo pobudo tem načrtom: zahodnonemški kancler bo najbrž napoln vse sile, da uresniči že podpisane pogodbe, zlasti še tisto, ki napoveduje obnovo nemške vojske. Močda je prav ta politika smotna Nemčije, ki naj bi spet imela vojsko, pripomogla dr. Adenauerju do nedeljskega uspeha: videti je, da se v nemški miselnosti od Bismarcka mimo Hitlerja pa do danes niso zgodile bistvene spremembe...

Z Adenauerjevo zmago pa se je zaostrilo vprašanje združitve obeh delov Nemčije; Adenauer je že ponovno izjavil, da noče imeti nobenega oprarka z zahodnonemsko vlado, znano pa je, da je glavni sovjetski pogoj za ureditev nemškega vprašanja v spojitvi obeh nemških vlad — zahodne in vzhodne. Moskva je upala na Adenauerjev neuspeh morda bolj kot kdor koli: s slabo zahodnonemsko vlado bi bilo lažje manevrirati in doseči popuščanje tudi pri zahodnih veleilih. Danes pa je ameriška politika v Zahodni Nemčiji dobila svojo potrditev, kar bodo zahodne velesile — zlasti ZDA — poskušale v tej ali drugi obliki uveljaviti. Vprašanje je le, na kakšen način? Verjetno je, da se je v Adenauerjevo zmago občutno zmanjšala možnost na smirno zedinjenje Nemčije, Adenauerjeva Zahodna Nemčija si bo želela čedalje tesnejši zvez z Zahodom, njena vojska bo evropeizirana in njena politika se bo razvijala v skladu z interesi zahodnih velelih. Toda s tem se bo povečal prepad med obema deloma Nemčije in z njim tudi odnosi do Sovjetske zveze. To je nevarnost, ki se je morajo zavedati Nemci in drugi evropski narodi. »Nemsko vprašanje« ostaja še naprej odprto in brez rešitve, s tem pa tudi izvor nesoglasij in nasprotij, ki lahko pripeljejo Evropo do velikih težav...

Teheran, 7. sept. (r). Perzijsko zunanje ministrstvo javlja, da je sovjetsko veleposlanstvo v Teheranu uradno sporočilo, da bo sovjetski veleposlanik Lavrentijev v dveh ali treh dneh zopet prevzel svoje posle. Se vedno krožijo govorice, da je Lavrentijev poskušal izvršiti samomor.

Pan Mun Jom, 7. sept. (r). Jutri bodo prepeljali v nevtralnico 14.000 kitajskih in 7900 severnokorejskih vojnih ujetnikov, ki so izjavili, da se neboje vrniti v domovino. V nevtralni coni bodo ti ujetniki pod nadzorstvom indijske vojske. Zaslili jih bodo kitajski in severnokorejski uradni predstavniki.

Chicago, 7. sept. (AFP). Pri požaru, ki je zbruhnil v črnski četrti, je našlo smrt devet oseb, med katerimi je šest otrok.

London, 7. sept. (AFP). Generala sirja Briana Robertsona je zadržal na kosilu predsednik vlade sir Winston Churchill. Po kosilu se je general Robertson

RAZPRAVA O NOVIH GOSPODARSKIH UREDBAH

Kakšna naj bo vloga zadružnih hranilnic

Opravljalne naj bi tudi kreditne in hranilne posle za zadružne organizacije

Načrt uredbe o bankah podrobneje obravnava naloge in vloge Narodne in komunalnih bank, medtem ko zelo malo govori o nalogah, še manj pa o vlogi hranilnic, ki naj bi jo v novem bančnem sistemu opravljale mestne, občinske in zadružne hranilnice. V tem sestavku bi podrobneje razpravljali o hranilnicah, ki naj bi jih ustanovljale kmetijske zadruge.

Osnovna naloga zadružnih hranilnic v bodočem sistemu naj bi po uredbi bila, da zajamejo tisti del denarnega prometa, ki ga današnja Narodna banka ne more. Ugotoviti višino denarnega obtočka pri prebivalstvu, (kakršen je denarni promet, ki se danes opravlja izven družbene kontrole), zbrati ta neizkoriščena sredstva in jih porabiti v družbeno koristne namene je gotovo ena izmed glavnih in tudi najvažnejših nalog zadružnih hranilnic. V uredbi so naštetih tudi drugi posli, ki naj bi jih opravljala zadružna hranilnica, vendar v zelo omejenem obsegu. Zadružna hranilnica lahko sprejema hranilne vloge od kmečkega prebivalstva in družbenih organizacij, ne more pa zbirati prostih sredstev zadružnih gospodarskih organizacij, raznih skladov itd. Daje prebivalstvu potrošniške in druge kredite, odobrava gospodarskim in družbenim organizacijam ter kmečkemu prebivalstvu kredite za popravila in gradnjo novih stanovanjskih ter kmetijskih zgradb. Od kod naj dobe hranilnice virov za te investicijske kredite, uredba ne predvideva. Zadružna hranilnica dalje lahko odobrava gospodarskim organizacijam kratkoročne kredite do višine zbranih denarnih sredstev, medtem, ko uredba o kratkoročnem kreditiranju daje zadružni hranilnici možnost, da najame kredit pri Narodni banki, če lastna zbrana sredstva ne bi zadostovala. Poleg naštetih nalog lahko zadružne hranilnice opravljajo tudi določene posle za račun državnega zavarovalnega zavoda FLRJ, jugoslovanske loterije in Narodne banke.

V zvezi z nalogami, ki naj bi jih zadružne hranilnice po uredbi opravljale, nastaja vprašanje, zakaj zadružne hranilnice ne bi mogle opravljati vseh bančnih poslov za kmetijske zadruge določenega gospodarskega področja, ki bi hranilnico ustanovile prav zaradi tega, da zberejo v njih vsa razpoložljiva sredstva kmečkemu prebivalstvu in zakonitima gospodarstvom sektorja ter jih potem tudi maksimalno in najsmotrnejše izkoristijo za napredek kmetijstva. Če zadruge z vsemj svojimi sredstvi lahko svobodno razpolagajo, potem ni potrebno, da bi zadružne hranilnice vezali na določene posle; važno pri vsem tem je to, da se sredstva najkoristneje porabijo. Ni dvoma, da bodo zadruge uspešno sodelovale z lastnimi sredstvi pri dvigu kmetijstva, ki ga predvideva in določa 10 letni načrt Prve zadružne hranilnice glede na to imelo zelo važno vlogo. Zbrale bi čim večja sredstva, ki bi jih potem upravni odbori zadružnih hranilnic pravilno usmerjali. Zadružna hranilnica naj bi opravljala vse hranilne kreditne posle za kmečko prebivalstvo, individualna kmečka gospodarstva, kakor tudi za zadružne organizacije, s čimer bi povezovala socialistični in privatni sektor.

mu so imeli zelo omejeno vlogo hranilni kreditni odseki pri kmetijskih združenjih; zato tudi niso dosegli pričakovanih uspehov. Tudi zadružne hranilnice v omejeni obliki, kot jo predvideva nova uredba, ne bodo mogle uspešno delovati, če ne bodo zato zadosti zainteresirani kmetje — zadružniki. Zato je treba resno premisliti, če bi kazalo ustanovljati tako omejene zadružne hranilnice. Če hočemo ustvariti trdno obliko zadružne kreditne organizacije, potem je nujno, da se ji z uredbo o bankah določijo posli, ki naj bi jih zadružna hranilnica opravljala za zadružni in privatni sektor kmetijstva. Zadružna hranilnica naj bi organizirala po sistemu splošnih združenj in naj bi združena v enotno zadružno organizacijo v okraju. Po tehnični bančni strani, kakor tudi v statističnih pokazateljih bi imela stike s komunalno banko, oziroma Narodno banko. Tako zadružna hranilnica bi izpolnila naš bančni sistem, ki ga kmetijski sektor od osvoboditve pogreša.

Osnovna naloga zadružnih hranilnic naj bo pospeševanje denarnega varčevanja kmečkemu prebivalstvu, odobranje obratnih in investicijskih kreditov zadružnemu kmetijstvu ter zbiranje vseh prostih sredstev zadružnih gospodarskih organizacij. Poleg te osnovne dejavnosti bi se zadružna hranilnica lahko ukvarjala tudi z zavarovalnimi in ostalimi bančnimi posli.

Zadružna hranilnica bi torej sprejemala vloge na hranilne knjižice, vodila tekoče račune članov in nečlanov,

Čebele so odkrile tatu medu

V vasi Semnici v Hrvaškem Zagorju je ponoci neznan tat vdrl v čebelnjak Ivana Sipeka. Najtežje panje je ponoci prenesel v bližino koruzo, pod njimi zažgal žveplo in unčil čebele. Drugo jutro je Sipek opazil, kako so se ostale čebele v čebelnjaku vzemirile in kako odhajajo proti sosednji vasi. Kot izkušen čebelar je vedel, da so čebele gotovo nekje našle sled, da je zločinec odvrgl panje ali kje razlil med. Ko je tako šel za čebelami, je pršel od hiše kmetia Franja Drožena, ki so jo čebele obletavale v velikih rojih. Nadaljnje delo je bilo lahko. Milica je napravila preiskavo, našla ukradeni med, Drožen je priznal in čaka na sodbo.

Zakaj so slive v nadrobni prodaji tako drage?

V Dnevniku z dne 2. t. m. odgovarja tov. Div. na naš zapisek o previsoki ceni sliv v nadrobni prodaji v Ljubljani (glej SP z dne 30. VIII. t. l.). Tov. Div. za dne 30. VIII. t. l. v odgovoru imenu — pravilnost cene 15 din za kg sliv v nadrobni prodaji, dasi je ta cena za 100% višja od nabavne. Ceno utemeljuje s stroški za prevoz, za vržanje embalaže in za transportni primanjkljaj, ki nastane pri dovozu. Kljub vsemu temu pa je račun ni tako enostaven kakor ga navaja tov. Div. Napravimo majhen račun. Iz Breškega do Ljubljane je 150 km. Pri 10 tonskem vagonu znaša tovorna pribravnost 2,56 din na kg, pri 15 tonski pošiljki pa 2,75 din. Vračunajmo gajb — minimeica količina 3900 kg — stane 4270 din do Breškega, kar je pri 10 tonski pošiljki, ki sliv 0,45 din, pri 15 tonski pošiljki pa 0,284 din na kg. Kalo znaša približno 150 do 200 kg, kar je 15 para na kg. Če vzamemo še za prevoz tare 0,30 din, dohimo pri 10 tonskem vagonu račun: 9 din in 2,96 in 0,30 in 0,43 in 0,15 din, skupno torej 12,84 din za kg. Pri 15 tonskem vagonu znaša račun 12,50 din za kg, t. e.

pravnih in fizičnih oseb, zbirala vse sklade kmetijskih zadružnih organizacij, dajala kredite za obratne in investicijske namene včlanjenim kmetijskim zadružnim organizacijam, kakor tudi članom kmetijske zadruge, ki je članica zadružne hranilnice, proizvodne investicijske in potrošniške kredite. Poslovna sredstva hranilnice bi bila: deleži, hranilne vloge, vloge na tekočih računih, namenski skladi kmetijskih združenj, izposojena sredstva pri Narodni banki, rezervni in drugi skladi. Zadružna hranilnica ustanove kmetijske zadružne organizacije določenega kmetijskega gospodarskega področja, ki jamčijo za pravilno in dobro poslovanje neomejeno in nerazdelno, s čimer je tudi kreditna sposobnost za morebitni kredit pri Narodni banki. Organi hranilnice, zbor, upravni odbor in nadzorni odbor, so predvideni tudi v načrtu uredbe o bankah.

Tako zadružno kreditno organizacijo zahtevajo danes kmetijske zadruge posebno še zato, ker se dobro zavedajo važnosti pri zbiranju lastnih sredstev, razen tega pa tudi vedo, da je še veliko sredstev, ki niso vključena v naše gospodarstvo.

Dejanska potreba kreditne organizacije za kmetijsko zadružništvo in privatni sektor na letošnjih občnih zborih okrajnih zadružnih zvez, kakor tudi na zboru Glavne zadružne zveze. V Sloveniji so kreditne zadruge igrale jako važno vlogo in so zbrale znat-

na sredstva, ki se seveda žal niso pravilno uporabljala zaradi takratnega političnega stanja. Tem zadrugam pa moramo kljub temu priznati veliko pozitivno vlogo. Danes imamo vse jamstvo, da bi se zbrana sredstva pravilno uporabljala in v veliki meri pripomogla k čim hitrejšemu napredku našega kmetijstva. Ker so članice zadružne hranilnice kmetijske zadruge določenega gospodarskega področja, ki so danes gospodarsko že dokaj trdne, je podan pogoj solidne kreditne organizacije, saj kmetijske zadruge s celotnim premoženjem jamčijo za hranilne vloge, naložbe itd. Take zadružne hranilnice bi v kratkem lahko postale važen činitelj v zadružnem in privatnem kmetijskem gospodarstvu. Glede na solidno osnovo bi bile sposobne, da na svojem sektorju gospodarstva vodijo zdravo finančno politiko. Razpolagale bi z vsemi podatki, ki so družbi potrebni in bi v celoti poslovale po veljavnih zakonitih predpisih. Zajetje celotnega poslovanja s statističnimi podatki je skromno vprašanje tehnične organizacije; prav tako tudi obratno vključevanje v Narodno banko, oziroma komunalno banko, ne sme predstavljati ovire, ker so to le tehnična vprašanja, ki ne smejo zavirati osnovnih gospodarskih načel.

Pri končni formulaciji uredbe o bankah naj se spoštevajo tudi zgoraj navedene pripombe. A. P.

Uredništvu

ŠE O KMETIJSKI ZADRUGI V SENTJERNEJU

V »Slovenskem poročevalcu« bil 26. 8. t. l. objavljen članek »Predkongresna konferenca AF2 v Novem mestu«, kjer pisec kritizira razliko v ceni od kmeta do potrošnika; trdi, da Kmetijska zadruga v Sentjerneju plača sadje po 12 din, v Novem mestu pa ga prodaja po 30 din za kilogram. To poročilo pa ni resnično in škoduje ugledu tukajšnje zadruge. S tem v zvezi pojasnjujemo, da Kmetijska zadruga Sentjernej v Novem mestu ne prodaja

ni niti nikogar pooblastila, da bi v njenem imenu sadje prodajal. Res je samo to, da zadruga Sentjernej odkupuje sadje kot tudi vse druge kmetijske pridelke po zmernih dnevnih cenah in po naročilih dobavlja blago drugim trgovskim podjetjem. Kako in po kakšni ceni ta prodajajo sadje potrošniku pa imenovana zadruga ne more zapovedovati ali prevzeti odgovornosti njihove prodaje.

V času, ko je zadruga odkupovala sadje po 12 do 14 din za kg, ga je trgovskim podjetjem računala po 15 din. Zasižek je bil majhen, zlasti še, ker so v njem vračunani že stroški za sadje (odbiranje nagnitega sadja in odprema). Toliko v pojasnilo. Franc Hrovat, upravnik Kmetijske zadruge Sentjernej

ALI JE TO PRAV?

V Lovrencu na Dravskem polju obstoja že dve leti sindikalna podružnica obrtnih delavcev, v katero je včlanjenih nad 50 delavcev raznih lokalnih podjetij.

Kljub raznim težavam si je sindikalna podružnica precej opomogla. Letos pa je vse drugače. V blagajni podružnice se je nabrala precejšnja vsota denarja. Na sejah upravnega odbora so sklenili, da bodo denar porabili za kakšno razvedrilo svojim članom. Vendar se je od 50 članov podružnice odpeljalo na »Medjimurski teden«, ves 12 članov, ki so tam porabili ves denar, zbran od dveh let.

Vprašujemo se, ali so to člani sindikata, ki res gledajo na koristi vseh članov podružnice?

Franjo Bratunek, Kmetijska zadruga Lovrenc na Dravskem polju

Nekdanje kulturniške skupine primorskih brigad so tudi na Okroglici s svojimi uspešnimi nastopi obujale spomine na pretekle težke in vesele dni narodnoosvobodilne borbe primorskega ljudstva.

Kaj je s sečnimi dovoljenji?

Kmetje v ljubljansko-okoliškem okraju mnogo razpravljajo o tem, kdaj bodo prejeli sečna dovoljenja, koliko lesa bodo lahko posekali in kdo jim bo odkazoval posek. Ponekod celo trdijo, da so logarji, kar se posekov tiče, preostri, da bi morale vmes poseči občinske komisije itd.

Na odseku za gozdarstvo pri okrajnem ljudskem odboru smo zvedeli, da so občinski in okrajni ljudski odbori že prenehali izdajati sečna dovoljenja 1. avgusta zaradi tega, ker je bil načrt sečnje za leto 1953 dosežen. Glede na to so logarji in občinski ljudski odbori pozvali lastnike gozdov že pred meseci, naj prošnje za zimsko in ostalo sečnjo, ki se prične nekako v začetku oktobra in spada v načrt sečnje za l. 1954, dajo na občine najkasneje do 15. septembra. Strokovnjaki omenjenega odseka so v zvezi s tem pravkar izdelali načrt sečnje za prihodnje leto. Po tem načrtu bodo v gospodarstvem letu 1954 lahko posekali v tem okraju skupno 142.000 kubnih metrov lesa; od tega odpade na iglavce 78.500 metrov, ostalih 64.000 kub. metrov pa na listavce (za drva in hlovdovino). Kmalu zatem, ko bodo občinski ljudski odbori zbrali prošnje za sečnjo se bodo strokovnjaki odseka za gozdarstvo sestali na občinah z gozdarskimi komisijami in z gospodarskimi sveti občin. Skupno v okviru okrajnega načrta za sečnjo lesa bodo določili kvoto poseka za posamezne občine, nakar bodo občinski ljudski odbori izdali sečna dovoljenja za domačo porabo drv, v tem ko bo odsek za gozdarstvo izdal dovoljenja za ves ostali tehnični les in drva, ki bodo namenjena za prodajo. Šele na osnovi teh odločb, ki jih bodo izdali občinski okrajni ljudski odbori, bodo logarji odkazali drevje za posek. V primeru, da logarji ugotovi, da ima lastnik, ki je dobil sečno dovoljenje, slab hlovd (majhna zmogljivost), lahko odkaze za posek manj drevja, kakor ga določa dovoljenje. Zoper logarjevo odločitev se lastnik gozda lahko pritoži na okrajni ljudski odbor. Vse drevje, ki bo namenjeno

Odsek za gozdarstvo pri okrajnem ljudskem odboru za ljubljansko okolico je že izdelal načrt sečnje za prihodnje leto — V avgustu so logarji ugotovili mnogo »črnih« posekov — Posebni težaji za usposobitev logarjev — Zakaj večina kmetijskih združenj in drugih podjetij ne odvaja redno sredstev v sklad za obnovo gozdov?

zbrali prošnje za sečnjo se bodo strokovnjaki odseka za gozdarstvo sestali na občinah z gozdarskimi komisijami in z gospodarskimi sveti občin. Skupno v okviru okrajnega načrta za sečnjo lesa bodo določili kvoto poseka za posamezne občine, nakar bodo občinski ljudski odbori izdali sečna dovoljenja za domačo porabo drv, v tem ko bo odsek za gozdarstvo izdal dovoljenja za ves ostali tehnični les in drva, ki bodo namenjena za prodajo. Šele na osnovi teh odločb, ki jih bodo izdali občinski okrajni ljudski odbori, bodo logarji odkazali drevje za posek. V primeru, da logarji ugotovi, da ima lastnik, ki je dobil sečno dovoljenje, slab hlovd (majhna zmogljivost), lahko odkaze za posek manj drevja, kakor ga določa dovoljenje. Zoper logarjevo odločitev se lastnik gozda lahko pritoži na okrajni ljudski odbor. Vse drevje, ki bo namenjeno

za posek, bodo logarji takoj izdrgali. Okrajni ljudski odbor si prizadeva, da bi gozdarske uslužbence zavoljo tako obsežnih nalog čim bolj strokovno usposobil. Za logarje je že organiziral 8 tečajev, na katerih bodo gozdarski strokovnjaki poučili logarje o tem, katero drevje je treba odkazati za posek kako je treba varovati gozdove itd.

Za področju okraja Ljubljana-okolica je še vedno močno opaziti precej »črnih« posekov. Dejstvo, da so logarji samo v prvi polovici avgusta prijaviili 189 primerov »črnih« posekov in drugih prekrškov, nam to trditve nazorno prikazuje. Več takšnih sečenj so gozdarski uslužbenec opazili do sledaj v občini Prežganje. Vaščani iz Spodnjega Loga, občina Litija pa so pred meseci sekali tako, kakor so sami hoteli. Tudi v občini Moravče bi bilo treba nadzor nad sečnjo poostriiti.

Navodila za potovanje na Rab k svečanostim 13. septembra

Te dni razpošiljamo prijavitelcem vozovnice za ladje. Vsakdo ki dobi tam, kjer se je prijavil. Poslužiti se morate transportov, ki so označeni na vozovnicah. Ladje bodo označene s jstimi številkami kakor vaše vozovnice. Nekaj vozovnic za posamezne ladje ima še na razpolago »Putnik v Ljubljani, ki jih prodaja zamudnikom. Ladje bodo odhajale z Reke naslednje dni:

- 12. septembra ob 5. uri zjutraj transport št. 2.
 - 12. septembra ob 14. uri transport št. 3.
 - 12. septembra ob 14. uri tudi transport št. 7.
 - 13. septembra ob 5. uri zjutraj transport št. 4.
- Polovična vozovna za vlake se dobi na ta način, da kupijo vodje skupin na domači postaji obrazec K 13 in celo vozovnico do Reke. Na Rabu bodo dobili potrdila za brezplačen povratek.
- Na Reki bodo čakali pred postajo reditelji, ki bodo spremili potnike od zadnjih vlakov do ladij. Vse podrobnosti glede potovanja in bivanja na Rabu so v krožnici, ki je priložena vozovnicam za posamezne občine.
- Ne pozabite na zemljo za žaro na pokopališču ter na vence za spomenik.
- Svečanost sama se bo začela ob 11. uri dopoldne. Na Rabu bo obnem 5- več drugih prireditelj, ker praznujejo Račani iste dni tudi desetletnico osvoboditve Raba (velika razstava, nočna razsvetljava, tekma jadrnic, nastopi folklornih skupin, akademija »Partizana« itd.). Povratek z Raba je mogoč po razporedu, kakor je označen na vozovnicah, namreč 13. septembra zvečer in 14. septembra. Na Rabu bo poslovala blizu pristanišča naša informacijska pisarnica, kjer boste dobili podrobna obvestila.
- Pogovorite se o podrobnostih z vodji vaših skupin, ki imajo naša natančnejša navodila.
- Glavni odbor Zveze borcev NOV Slovenije odbor za postavitev spomenika žrtvam na Rabu

Okrajni ljudski odbor ima že skoraj vse leto mnogo dela z vplačevanjem sklada za obnovo gozdov. Do 31. julija so dali lastniki gozdov in razni kupci lesa v ta sklad 69 milijonov dinarjev; to je le 60,1 odstotok celotnega sklada. Od te vsote je bilo že porabljenih 46 milijonov dinarjev za pogodovanje, popravo gozdnih poti itd. Najslabše vplačujejo v sklad zlasti kmetijske zadruge in podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo lesa. Ta denar uporabljajo zadruge in podjetja na svojih rednih tekočih računih kot obratna sredstva, se pravi, da jim ta vrednost predstavlja tako rekoč brezobrestno posojilo. Tako je na primer kmetijska zadruga v St. Joštu pri Polhovem Gradcu bila do 7. avgusta v zastanku z vplačilom 2 milijonov din, čeravno bi morala dati konec vsakega meseca del zneska — sorazmerno z nakupom lesa. Podobna stvar je pri kmetijski zadruzi v Trati, ki bi morala plačati do 5. avgusta v omenjeni sklad 1,4 milijona din, dalje pri kmetijski zadruzi Hotedršica in pri skoraj vseh ostalih kmetijskih združenjih. Med podjetji ni redno vplačevalo sklada podjetja »Cegrac« iz Ljubljane.

PRED VELIKIM MANEVROM JLA

Na manevrskem prostoru

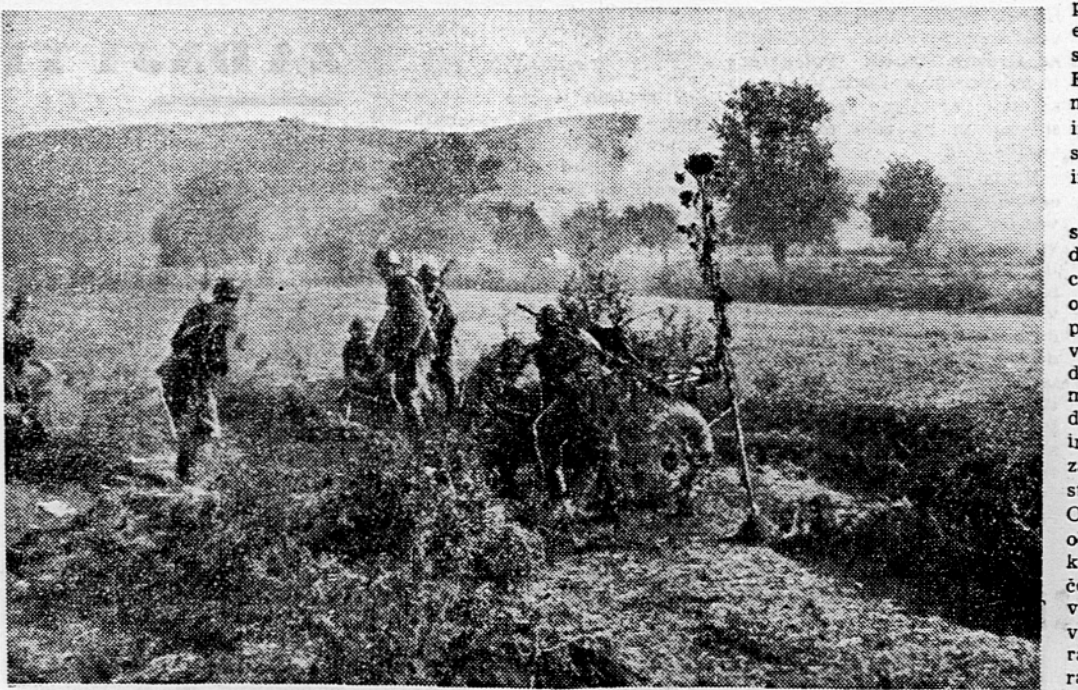
Na manevrskem prostoru pripravljajna dela že v polnem razmahu. Na vse strani vozijo razna vozila: vozila za preskrbo čet s hrano, vozila za preskrbo delovnih enot s potrebnim gradbenim in drugim materialom itd. Na delu so tudi pokretne delavnice, ki hitro priskočijo na pomoč, kjer so potrebna popravila orožja, strojev, kamionov in drugih vozil ter predmetov, tako da v prometu in pripravljajnih delih ni nobenih zastojev.

Buldožeri rijejo in potiskajo pred seboj velike količine težke zemlje. Delajo nove nasipe, nove ceste, stare ceste razširjajo in popravljajo, da se bo promet motoriziranih kolon in drugih vozil hitro in nemoteno odvijal. Na drugem kraju pripravljaja skupina vojakov-tesarjev material za gradnjo mostu preko nasipa in potoka. Načrt za most je napravljen, gradivo pripravljeno in že gradijo. Most bo dovolj trden, da bo vzdrlžal težo vseh vozil, ki bodo sodelovala na manevru.

Skratka, po vsej dolžini in širini manevrskega prostora se križajo nove ceste, razširjajo in popravljajo slabe vaške poti in kolovoze. Kilometri novih poti so že napravljeni, ostali pa se dokončujejo.

Na vsem prostoru, kjer bo manever, se na primernih mestih gradijo opazovalnice različnih vrst, prilagajene terenu. Nekatero so visoke tudi do 20 metrov. S teh opazovalnic bodo ocenjevalci borb in drugi lahko zasledovali premikanje čet in bojev tudi na večje daljave.

Deji za te opazovalnice se večinoma naredijo na tleh in se tako napravljene strani postavljajo v izkopane temelje s pomočjo univerzalnega bagra, se sestavijo, povežejo in zavarujejo. Čeprav je delo s bagrom precej zamotano in zahteva večje tehnično znanje, dosegajo naše enote zelo dobre rezultate in s uspehom uporabljajo znanje, ki so si ga pridobili v tečajih.

Domači protitankovski topovi v akciji

Odnos med civilnim prebivalstvom in Armado je odlični. Ljudstvo na vsakem koraku gleda, kje bi pomagalo vojski, kaj potrebuje in s čim bi ji lahko koristili. Prav tako se pripadniki Armade zanimajo za življenje prebivalcev in jim pomagajo po svojih močeh. To sodelovanje je najbolj razvito na političnem in kulturno-prosvetnem polju. Organizacije ZK in SZDL pošiljajo k četam svoje člane, ki predavajo vojakom o političnem položaju na terenu, o sodelovanju prebivalstva teh krajev v NOB, o zadružništvu itd., pripadniki Armade pa tolmačijo ljudstvu vlogo JLA v izpolnjevanju osnovnih nalog naše revolucije, o vlogi v borbi

proti Informbriju, o JLA kot enem izmed faktorjev miru v svetu, o pomenu manevra itd. Enote prirejajo skupne kinematografske predstave za vojsko in prebivalstvo, kulturno-prosvetne nastope, tekme v odbojki in podobno.

V enoti majorja Blaža Crnice so člani okrajnega komiteja ZK doslej predavali o razvoju socialističnega gibanja v okraju od leta 1919 dalje, o sodelovanju prebivalstva v NOB ter o razvoju in današnjem stanju zadružništva v okraju. Enota majorja Blaža Crnice pa se je dosedaj oddolžila za predavanja in za ostalo skrb prebivalstva znanjo s tem, da je priredila razstavo sredstev za obveščanje. Okrog petsto rezervnih oficirjev, obveznikov predvojaške vzgoje, ki so prikorakali na razstavo v četverstopih, in ostalega prebivalstva iz bližnjih vasi, si je z velikim zanimanjem ogledalo to razstavo. Tu so videli od velikih radijskih sprejemnih in oddajnih postaj do malih lahko prenosljivih postaj, teleprinterjev, telegrafov, stalnih in polstalnih telefonskih linij itd. vsa sredstva za obveščanje. Vsi so z velikim zanimanjem ogledovali razstavljenaa sredstva in njihovo uporabo. Povpraševanja in zanimanja ni bilo ne konca ne kraja.

Nadalje je ta enota priredila tekmo v odbojki in skupno kinematografsko predstavo. V teh dneh pa bo kulturno prosvetna skupina s pevskim zborom in recitacijskimi tečkami nastopila v vseh bližnje okolice in tako prispevala k še tesnejšemu sodelovanju med vojsko in prebivalstvom.

Tako se naše vojaške enote v tesnem sodelovanju s prebivalstvom pripravljajo za manever. Pomembno je v dosedajšnjih pripravah za manever, da doslej na manevrskem prostoru še ni bilo nobenih pritožb ljudstva proti našim enotam, ljudstvo je s dosedajšnjim delom in odnosom naših vojaških enot zadovoljno in navdušeno za svojo vojsko. Vsekakor bosta takšen odnos in takšno sodelovanje še bolj poglobila in utrdila zveze med ljudstvom in Armado. Ta manever bo ponovno dokazal vsem našim sovražnikom in vsemu svetu, da sta naše ljudstvo in naša Armada celota, ki je vedno pripravljena upreti se vsakemu in vsem, ki bi hoteli omajati pridobitve narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije ali pa bi skušali ovirati nadaljnji razvoj socializma v naši domovini — Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

